Nr. 96. Reedel, 17. augustil 1934. Hind 5 senti.

RAHVALEHT

ILMUB KOLM KORDA NÄDALAS. Iga numbriga maksuta kaasas „Juturaamat".
Toimetus ja peatalitus: Tallinn, Pikk 54. Toimetaja telef. 444-73, üldine 449-90.
Tellimiste ja kuulutuste tarif 6. leheküljel.

Tallinna Keskraamatukogu

„Monarhistlik" Tallinn.

Tallinna 1934. aasta suwekuninganna ja tema näitsikute walimine oli eile õhtul korraldatud „Estonia" suwesaalis. Kuninganna tiitli päris prl. Erna Tikenberg, Tallinna lihatöösturi tütar (pildil keskel). Tema esimeseks näitsikuks sai doktoriproua Nieländer (wasakul), teiseks näitsikuks Birgit Jensen Oslost (paremal).

Siseministeerium saab omaette juhi?

Kõneldakse K. Einbundi kandidatuurist.

Käesolewal kewadel waremalt loodud sise-kohtuministeerium lahutati erisaaduse põhjal uuesti kaheks iseseiswaks ministeeriumiks. Lahutamise järele kõneldi juba kewadel, et siseministeerium saab omaette juhi, kuigi minister J. Müller jäi mõlema ministeeriumi etteotsa.

Nüüd on kuulda, et walitsust no hotakse täiendada uue liikmega ja juba lähemal ajal. Kõneldakse K. Einbundist, kui sobiwast siseministri-kandidaadist, kes sellel kohal on olnud waremalt palju aastaid, ja kes praegu on riigikogu esimeheks. Tema asumine uuele kohale wõiwat sündida weel enne riigikogu kokkutulekut.

Loomulikult K. Einbund peab niisugusel juhul enne ministriks-tulekut maha panema riigikogu esimehe ameti. Tema asetäitjaks jääks esimene abiesimees.

Kui need kawatsused täituwad, siis septembri alul kokkutulewal riigikogul esimeseks tööks oleks waliba uus esimees. Kandidaadiks esimehe kohale wõiwat tõusta kerkida Jaan Tõnisson.

Mandshukuo Wenega nugade peal.

Tokio ja Moskwa teated.

Tokio, 16. augustil. Mandshukuo wõimud lükkasid tagasi Nõukogude walitsuse nõudmise, et wabastataks wangist 20 Ida-Hiina raudtee ametnikku, kes on Nõukogude kodanikud ja keda Mandshukuo wõimud süüdistawad wandenõus Mandshukuo ja Jaapani wastu.

Moskwa, 16. augustil. 20 Nõukogude kodaniku arreteerimine Mandshukuo wõimude poolt peetakse siin suure prowokatsioonikampaania algusteks Nõukogude wastu. Habarowskist teatatakse, et on oodata uusi arreteerimisi Ida-Hiina raudtee wenelastest ametnike hulgas.

Jaapani sõjawõimud tahawad kuulduwasti piiramiskorra wälja kuulutada Ida-Hiina raudteel. Kõigi nende abinõudega Jaapan tahab Nõukogude walitsusele surwet awaldada Ida-Hiina raudtee müümiseks.

Wilhelm ja Hindenburgi testament.

Doorn'is, 17. augustil. — Hitleri poolt awaldatud Hindenburgi poliitiline testament on head mõju awaldanud endisele keisrile Wilhelmile. Eks-keiser leiab, et Hindenburg on truuks jäänud oma endisele monarhile. Edasi ta arwab testamendist wälja lugeda wõiwat — Hindenburg olewat samal arwamisel kui temagi, et ainult Hohenzollernite all Saksamaa wõiwat oma endist wõimu ja mõju jälle kätte saada.

Wähem rahul on Wilhelm sellega, et Hindenburg oma testamendis kiidab praegust korda Saksamaal.

Skandaal wene lendurite külaskäigul.

Kommunistide meeleawaldus Prahas.

Praha, 17. aug. Nõukogude Liidu lendurite külaskäigu puhul tuli Praha lennuwäljal ette wahejuhtumine, millest kirjutab kogu Tshehhi ajakirjandus.

Lennuwäljale, kus maandusid Wene lendurid, lasti inimesi ainult tugewa kontrolli all. Kardeti kommunistide meeleawaldust. Ometi tungis politseiahelikust läbi kommunistlik parlamendisaadik Mikulicek, kes ametlikkude isikute ees Nõukogude lendureid hoogsas kõnes terwitas Tshehhoslowakkia kommunistliku partei nimel. Wene lennuwäe ülem Unschlicht, kes ei walda tshehhi keelt, ei saanud terwitusest aru. Seisukorra päästis üks tshehhi ohwitser, kes külalisi palus astuda lennukajarmutesse. Kuid hiljem sajarmugi ette tungis paarsada kommunisti meelt awaldama.

Merele hääletama!

Riiga jõudis saksa laew.

Riia, 16. augustil. Täna hommikul saabus siia Bremenist Saksa aurik „Achilles", mille pardal siinsed riigisakslased pühapäewal wõtawad osa Saksa rahwahääletusest. Laew wiib hääletajad erapooletutesse wetesse, kus sünnib hääletus. Laewal tuleb merel käia kaks korda, wiies kumbki kord kaasa umbes 300 hääletajat.

Itaalia wäed toodi piirilt ära.

Mussolini peab kriisi möödunuks.

Rooma, 17. aug. — Mussolini tegi korralduse, et need 50.000 Itaalia sõdurit, kes koondati Austria sisserahutuste päewil Itaalia-Austria piirile, toodaks sealt ära. Mussolini arwab, et kriis on nüüd mööda ja et Austria suudab ise oma julgeolekut eest hoolitseda. Wäga wõimalik, et Itaalia wägede ärawiimise käsk anti peale Mussolini läbirääkimisi würst Starhembergiga.

Osa Itaalia wägedest läheb tagasi oma garnisonidesse Bolzanosse, Veronasse, Milanosse ja Udinesse. Teised wäeosad wõtawad osa manööwritest, mis peetakse 18. aug. Bolognas.

Surmamõistetu naine Toompea lossis.

Peitak ei tea weel, et talle anti armu.

A. Peitaki surmaotsus eile teatawasti muudeti riigiwanema poolt armuandmise korras eluaegseks sunnitööks. Peitaki abikaasa, kes ka omalt poolt esitas riigiwanemale armupalwe, ootas eile ühes oma wäikese lapsega Toompea lossis, kuni otsustati mehe saatus.

A. Peitak peetakse kinni keskwanglas. Ta on olnud kogu aeg rahulik. Eile ta weel ametlikult ei teadnud palwe tagajärgedest. Wastaw paber peab riigikantseleist jõudma wanglasse täna. Siis see tehakse teatawaks Peitakile. Kuni armuandmise ametliku teatawaks tegemiseni prokurör wõib anda Peitaki naisele luba oma mehega kokkusaamiseks. Eile Peitaki abikaasa ei käinud wanglas.

Rehepeksumasin rööwis jala.

Õnnetus Paaswere wallas Joodiku külas.

Kalwere, 17. aug. Neljapäewal kella 6 paiku peale lõunat sattus jalgupidi rehepeksumasina trumli wahele Paaswere walla taluomanik Eduard Rausi. Trummel kiskus tal parema jala põlwest saadik maha.

„Rausi" talus, mis asub Joodiku külas, hakati neljapäewal pärast lõunat suure mootori jõul töötawa masinaga rukist masindama. Ülapanijaks oli taluperemees Ed. Rausi ise.

Mõni aeg pärast töö algust tuli Rausi juurde keegi abilistest töö juures ja wabatahtlikult soowi Rausit asendada, et wiimane wõiks suitsetama minna. Ed. Rausi pani paberossi põlema, istudes sealjuures masina trumli kae peal. Kuna aga sinna paiskas trumlilt palju tolmu, siis hakkas ta sealt maha tulema; õnnetuseks Rausi libises sealjuures ja jalg sattus trumli wahele, mis jala põlwist saadik ära rebis. Õnnetu toimetati autol Kadwere haiglasse, kus kohe tehti operatsioon.

Eduard Rausi on 26 a. wana, abielus.

Hädaohtlik mustkunst.

Küla trikimees haawas iseennast.

Narwa, 17. aug. Skarjatina wallas elutsew Aleks. Sadownikow, kes ümbruses tuntud mustakunsti mehena, hakkas külapoistele näitama, kuidas ta lööb omale pussi rindu, ilma et tuleks tilkagi werd.

Trikk seisab selles, et enne „rinda torkamist" puss käänatakse kiiresti pöigiti. Seekord aga wõte ebaõnnestus ja nuga tungis ta rindu. Õnneks pole haaw raske.

Pussitamine surnuaia pühal.

Kui wiinapood on surnuaia külje all.

Pärnu, 17. aug. Kolmapäewal peeti Tahkuranna apostliku õigeusu koguduse surnuaiapüha. Oli kokku tulnud palju rahwast. Kuna läheduses on wiinapood, siis oli joobnuid palju. Tekkis kakelusi.

Keegi Aleks. Siitan, kellel oli pea weriseks löödud, talus oma waenlasele seega, et wirutas talle pussiga kopsuni ulatuwa haawa rindu. Kuna konstaablit polnud kohal, siis haawatu nimi jäi kindlaks tegemata.

Pärnumaa laulupidu järgmisel suwel.

Pärnu, 17. aug. Lauljate liidu Pärnu ringkond pidas neljapäewa õhtul nõu ühes teiste seltskondlike organisatsioonide esindajatega järgmise Pärnumaa laulupeo asjas. Otsustati laulupidu korraldada 1935 a. 23. ja 24 juunil koos wõidupüha pidustustega. Wiimane Pärnumaa laulupäew oli 1929. a.

Esmaspäeval varahommikul

üksikasjalikke kirjeldusi rohketest spordisündmustest Eestis ja välismaal — toob

Rahvaleht

- Soome-Eesti kergejõustiku maavõistlus.
- Kaitseliidu esivõistlused laskmises.
- Ujumisemaraton Tartus.
- 25-a. jalgpallijuubel Narvas.
- Tallinna jalgpalliklubi Võrus.
- Rootsi kergej. esivõistlused.
- Taani „ „
- Riia-Kaunase linnav. kergejõust.
- Prantsuse-Ungari maavõistlus.
- Saksa-Schveitsi „
- Euroopa veespordi esivõistlused.
- Ameeriklased Pariisis j. m.

Värske „Rahvaleht" müügil Tallinnas kell 8 hommikul, mujal Tallinna rongi saabumisel.

Õnnetus ohwitseriga.

Mootorratas jooksis kraawi.

Narwa, 17. aug. 1. jalawäe rügemendi ohwitser leitnant Sila sõitis Narwa-Jõesuus Poska tänawal mootorrattaga kraawi ja wigastas raskesti oma parema jala põlwe; daam, kes istus ohwitseri seljataga, sai põrutada.

Kahekordne juubel Kilingi-Nõmmes.

Pühapäewal, 19. skp. Kilingi-Nõmme tuletõrje selts pühitseb oma 40 aasta" juubelit. Samal päewal mälestatakse ka seltsimaja 25 aastast tähtpäewa.

Suri saunas.

Narwa, 17. aug. Waiwara wallas Uue-Sõtke külas leiti talu wiihtlemissaunast surnuna Jüri Annus, kes oli läinud saunaahju kütma. Äkilise surma põhjused selgitamata.

„Täitke käsud, mis teile antud!"

— palub rööwitud miljonär.

Toronto, 16. augustil. Inimrööwijate poolt ärawiidud Kanada miljonäri Labatti wend kutsuti täna hommikul oma korteris kaks korda telefoni juure. Temale seletati läbi telefoni, et tuleb tingimata maksa 150.000 dollarit, kui soowitakse miljonäri wabastamist.

Lunastusraha tasumiseks määratud tähtaeg lõppes eile kell 13. Omaksed said Labattilt sedeli, milles öeldakse: „Tehke kõik, mis wõimalik minu wabastamiseks. Täitke käsud, mis teile antud."

Heino Lattik abiellub.

Pruut — Tallinna suwekuninganna prl. Erna Tikenberg.

Noor adwokaat Heino Lattik, Wiljandi pastori poeg, abiellub lähemal ajal Tallinna tuntud töösturi tütre Erna Tikenbergiga. Nagu kuuleme, peetakse kihlused täna, reede õhtul, mis ajaks kohale jõuab ka peigmehe isa. Täna on H. Lattikul ühtlasi 25 a. sünnipäew.

Heino Lattik õppis Wiljandi gümnaasiumis, lõpetas Tartu ülikooli õigusteaduskonna ja kuulub korp! „Vironia" wilistlasperre. Pruut on õppinud Wiinis sealses kaubandusakadeemias.

Meeldiw paar on Tallinna seltskonnas tuntud lõbusate, kenade noorte inimestena.

Prl. E. Tikenberg waliti eile „Estonias" suure häälteenamusega Tallinna 1934. a. suwekuninganaks. (Waata pilt kõrwal.)

Worst polnud süüdi

A. Parkas suri südame tuiksoone lõhkemisest.

Mõne päewa eest tõid ajalehed teate, et Kolga walla, Abla küla 26-aastane kaitseliitlane Alfred Jakobi p. Parkas on surnud worstimürgitusse. Worsti ostis mees Kuusalus Lauritsapäewa pühitsemisel.

Laiba lahkamisel on aga nüüd selgunud, et laadakaupmeeste peale tõstetud süüdistus wanaksläinud worstide pärast on alusetu. Parkas, nagu lahkamisel ilmsiks tulnud, suri mitte mürgitusse, waid südame tuiksoone lõhkemise tõttu.

Kuigi alles noor mees, kannatas Parkas südame laienemise all.

Läti laewas lahkusid.

Läti laewastik lahkus eile õhtul kell 9 Tallinnast, wõttes kursi Helsingi sihis. Läti meremehed olid mõnepäewasel Tallinnas wiibimisel saanud sõlmida hulga sõprussidemeid, eriti meie daamidega.

Õhtul oli sadam saatjaid täis. Laewastiku orkester mängis jumalagajätuwiise, sadamasillale jääjad lehwitasid kaua lahkujaile ja soowisid peatset jällenägemist.

Pärnu rannast.

Pärnu saab moodsa rannahotelli.

Linnawalitsuse ja kuurortkomisjoni ühisel koosolekul otsustati wiibimata algada eeltöid moodsa rannahotelli ehitamiseks Pärnu plaazhile. Hotell, mille asukohaks walitud plats plaazhil Kuuse tän. kohal, tahetakse walmis ehitada tulewaks suweks.

Pr. Aavakivi — päikeseprintsess.

Teisipäewa õhtul korraldas Rannasalong päikeseprintsessi ja -printsi walimised.

Päikeseprintsessi tiitli päris pr. Aawakiwi Tallinnast (AEG dir. abikaasa). Wõistlejatest ta oli ka tõesti kõige enam päikesele „lähemal", kuna ta päikesest pruunistunud nägu koos hõbewalge juukselga naeratas kui päikeseprintsessil kunagi. Printsiks waliti hr. Dorwardt, tantsija Riiast.

Baptistid Hitlerimaal.

Kongressilt tagasi! — Walusad sõnad Saksa wõimumeestele.

Kodumaale jõudsid tagasi 10 eesti baptisti, kes wõtsid osa baptisti maailmaliidu konwerentsist Berliinis.

Konwerents peeti suures „Ausstellungs-Halle's" ja sellest

wõttis osa ümmarguselt 12.000 inimest.

Kuigi baptistid wõeti sakslaste poolt hästi wastu, ei jäänud konwerentsist osawõtjad awalikult hoidu tagasi seda kibedustunnet, mis mujal maades walitseb saksa poliitika ja wiimaseaja sündmuste wastu. Konwerents kuulis ühelt saadikult häwitawalt arwustawat kõnet sissaldatud rahwusluse kohta, millest „Times" tõi kokkuwõtte pealkirja all: „Baptistid kõnelewad Berliinis sellest, mis kolmandas riigis on ‚tabu'."

Baptistid ütlesid mõndagi, mida sakslased pidid enesele hapu naeratusega meeldiba laskma.

Kui riigipiiskopi Mülleri esindaja oma terwituskõnes toonitas, missugust õnnistust Hitler sellega sakslastele on toonud, et ta rahwa parlamentarismi hirmuwalitsuse alt ära päästis, wastas maailmaliidu sekretär Ruhbrooke talle arwustawalt. Rushbrooke seletas, ta olewat weendunud, et paljudes riikides just parlamentarism on tulnud õnnistuseks rahwale.

Baptistid oma kõnedes toonitasid, et nad ei tunnista ühte rassi kõrgemaks teisest.

Ajalehed tõid konwerentsist kirjeldusi, ainult arwustawatest kõnedest polnud üheski lehes midagi näha.

Konwerents wõttis wastu soowiawalduse, et rahwad oma tüliküsimusi lahendaksid rahulikul teel, relwadeta. Sellest wõeti wastu resolutsioon: kutsuda kokku üldine kõikide kirikute konwerents, kus saaks arutada,

mida saaks teha kirikud üksikute rahwaste lepitamiseks.

Maailmaliidu sekretariaat peab selleks juba lähemal ajal sammusid astuma.

Konwerentsi terwitasid peale riigipiiskopi walitsus, siseminister ja Berliini linnapea. Wiimane andis lõunasöögi rahwuste esindajaile, millest wõttis osa 40 inimest. Baptistide juhtiwatele tegelastele andis lõuna riigipiiskop Müller, kes Hitleri instruktsioonidel peab ühendama kõik Saksa kirikud üheks suureks riigikirikuks. Müller seletas baptistidele, et see ühendamine baptiste esialgu ei puuduta.

Ringi ümber ilma

Lennujuubel. Sellest on möödunud 25 a., kui Prantsuse lendur Louis Bleriot ületas wahelanali Prantsusmaa ja Inglise wahel, mis oli tol ajal suureks saawutuseks lennuasjanduses. Juubeli mälestuseks lendur leitnant Thjon lattis selle wahemaa — 33 kilomeetrit, lennates kummuli lennukis.

Mägestiku maantee Prantsuse Alpides, mis ühendab Bruniskard'i ja Cervieres' orud, awati neil päewil pidulikult üldiseks kasutamiseks. Maantee ehitamine kestis 5 aastat; ta ehitati sõdurite jõul. Maantee kõrgem punkt on 2650 meetrit üle merepinna.

Suri rikkaim hiinlane Eu Jon Sang. Kui suur on järelejäänud warandus, pole weel täpselt teada; pärandluse wäärtust tuleb arwutada sadade miljonite kroonidega. Miljonäri kasutada oli rohkaid autosid, terwe laewastik jahtlaewu, mõnesajapealine teenijaskond ja 11 paleed. Kadunu kireks oli paleede ehitamine. Niipea, kui oli walmis üks luksuslik palee, algas ta teise weel luksuslikuma palee ehitamisega. Ja kahekümnenda palee ehitamisel tabas miljonäri surm.

Wabatahtlikud naiskriminalistid. Kalifornias töötab hea eduga pr. Simpsoni juhatusel wabatahtlik naiste koondis, kes on enda ülesandeks seadnud wõitluse kuritegewusega. Organisatsioonil on üle 800 liikme, kes on teada waid pr. Simpsonile. Seda selleks, et organisatsiooni liikmeid kaitsta roimarite kättemaksu eest. Organisatsioon kogub süütõendusi ja annab kogutud materjalid politsei käsutusse.

Kah põhjus! Abielupaar Rucher'id Franciscos oli juba 37 aastat kannud enamwähem üksmeelselt abieluikket. Waid ühes asjas nad kogu abielu kestel ei suutnud saawutada kokkulepet. Proua nõudis, et auto sõidulaual tuleb ajetada Ameerika kombe järele paremale poolele talbrikust, mees aga, kui sündinud inglane, leidis, et roo koht on wasakul poolel. Ja wäikestel põhjustel on pahatihti suured tulemused. Nii ka siin. Proua Rucher leidis, et alaline noatüli teeb kooselamise wõimatuks ja algas abielulahutamise protsessi. Ta wõitis protsessi; kohus tunnistas mehe süüdlaseks pooleks.

70 aastat wanaks sai benediktiinlaste muuseum, kuhu on korjatud kuulsa Benediktiini-likööri wõltsimiste proowid, mis pärit mitmetest maadest. See muuseum on ka kohtuprotsesside elaw ajalugu, mis aetud wõltsijatega, kuna õige likööri tootjad ei jäta jälgimata ühtki neile teatawaks jäänud järeleaimamise juhtumit.

Noorim Prantsuse abielupaar elutseb Prowins'is. Mees on 16 ja pool aastat w., naine — 14 ja pool aastat. Kaheksa kuud tagasi naine sai maha pojaga. Abiellumiseks pidi erilise loa andma riigipresident, kuna mõlemad pooled polnud weel jõudnud abiellumiseks wajaliku wanaduseni.

Lõbus statistika. Prantsuse näitleja Jean Delawigne pühitses oma 25 aasta lawategewuse juubelit. Tema auks antud pidusöögil esines juubilar lõbusate statistiliste andmetega oma lawatööst. Juubilaril on tulnud 2318 korda teha armastuseawaldusi. 1925 neidu ja 960 leske olid talle truud, 1134 naist aga murdsid truuduse. Oma enda truudusewannet tuli tal murda 776 korda, pidada kinni wandest 1543 korral. 3250 korda on juubilar läbi elanud maailmasõja puhkemise. Üle 5000 korra on ta wastu wõtnud külalisi, 942 korda on teda wäljawisatud. 141 korda on ta langenud roimarite kätte ja 2471 korral on tal olnud sekeldusi kurja ämmamammaga.

Prantsusmaal nisupuudus. Wiimastel aastatel on Prantsuse põllumajandus annud suuremat nisusaaki kui wajab siseturg. Tänawu aasta aga on nisusaak kehw. Arwatakse, et ta ei tõuse üle 70 miljoni dopelttsentneri. Nisutagawarad on umbes 20 miljonit dopeltsentnerit suured. Kuna aga Prantsusmaa aastane nisutarwidus tõuseb üle 100 miljoni dopelttsentneri, siis tuleb prantslastel tänawu nisu wäljamaalt senisest suuremal hulgal nisu kokku osta.

Wangide wahetus Wene ja Poola wahel. Nõukogude Wene ja Poola walitsuste wahel on saawutatud põhimõtteline kokkulepe wangide wahetuse kohta. Poola tahab wabaduse muretseda mitmele katolikupreestrile, kes Wenes kauemat aega wiibiwad wahi all, kuna Nõukogude Wene nõuab endale Walge-Wenes Poola wõimude poolt wahistatud kommuniste. Wahetuse üksikasjade kohta algawad warsti läbirääkimised.

Nii elab JAAPANI tööline

Palgad Jaapanis on wäga madalad, kuid ka elu on seal imeodaw. Tööliskorteris, mille kuuüür on 8 krooni, ei puudu elektriwalgus ega gaas köögis, samuti ka raadio.

Jaapani häwitawa dumpingu saladus.

Euroopa äriilm on ärevuses. Jaapan ei tõrju välja Euroopa kaubandust mitte ainult Aasia turult, vaid wõistleb Euroopa tööstuse saadustega edukalt ka teistes maailmajagudes. Jaapani kaubad on imeodavad ja sealjuures sugugi mitte halvad.

See aeg, millal Jaapani tööstus pärast maailmasõda ja ka sõja ajal ujutas maailmaturge üle oma odava ja halva kaubaga, on möödunud. Alates 1925. aastast on Jaapani tööstuse toodang märksa tõusnud oma headuses.

See oli 1930. aastal, kui Jaapan plaanikindlalt algas oma majandusliku rünnakut Euroopa ja Ameerika wastu. Kui suure eduga ta seda tegi, näitawad muuseas Washingtoni majandusameti statistilised andmed. Läinud aastal on Jaapan sisse wedanud Ameerika Ühendriikidesse 208 miljonit elektripirni, 27 miljonit paari kummikingi, 25 miljonit kammi tshelluloidist, 85.000 jalgratast ja palju muud kaupa. Jaapani tekstiiltooduseed on Ameerika ja Inglise omadest 45% wõrra odawamad. Briti ja Ameerika kaubandus Hiinas, Briti-Indias ja Hollandi-Ida-Indias on kahe wiimase aasta jooksul **wähenenud 40% wõrra Jaapani wõistluse tõttu.**

Need arwud näitawad, mispärast ameeriklased, inglased ja prantslased ühiselt arutawad, kuidas kaitsta oma tööstust Jaapani rünnaku wastu. Kaitse kujuneb wägagi raskeks ülesandeks, kuna Jaapan otsese sisemeokeelu puhul wõtaks tarwitusele mõjuwad wastuabinõud.

Kuidas see on wõimalik, et **Jaapan wõib müüa elektripirni 50 sendi, juuksekammi 2 sendi, paari kummikingi 1 krooni ja jalgratta 19 krooni eest?**

Jaapanis on palgad wäga madalad. Kwalifitseeritud jaapani tööline teenib keskmiselt 60 jeeni kuus, mis meie rahas teeb napilt 80 krooni. Politseiagendi palgaks Jaapanis on 35 krooni kuus, rahwakooli õpetaja teenib 40 kr. ja professor kuulsas Doihisha ülikoolis Kyoto's — 150 krooni kuus.

Kuidas aga suudab Jaapani tööline sellise palgaga elatada ennast, oma lasterikast perekonda ja tihtipeale ka wanemaid?

Sammume Tokios tööliste linnaosasse Honjo'sse, kus asuwad tööliste elamute lugematud read. Need on ühekordsed puust ehitused, umbes 100 meetrit pikad ja 5—6 meetrit laiad. Iga hoone on jagatud iga 5 meetri järele wahekeinaga ja sisaldab seega 20 tööliselamut.

Uks wiib pisikesse eikusse, kus Jaapani kombe kohaselt iga sisseastuja peab jalatsid maha jätma. Eluruum on umbes 18 ruutmeetrit suur. Tagapool asub wäike köök ja tilluke wäljakäigukoht.

Suur toober on elamu ainsaks mööbliks.

Põrand on tihedalt kaetud riisimartest punutud mattidega. Liikuwa waheseina taha on peidetud madratsid, mis öösel laotatakse magamiseks põrandale. Pea alla wõetakse riisimartega topitud padjad. Kõige kehwem tööliselamu on piinlikult puhas.

Jaapanis ei tunta moodit ka jõukas elamus. Wahe on waid madratsite headuses.

Kui perekonnaisa jõuab töölt koju, siis on ta esimeseks asjaks ronida toobrisse, et wõtta soojawee wanni. Wesi on kaunis kuum — 42 pügalat Celsiuse järgi. Kel wõimalik, wõtab kaks-kolm kümblust päewas. Suuremad wabrikud wõimaldawad oma töölistele wõtta kuumawee wanni kohe pärast töö lõpetamist.

Ka söögilaud puudub jaapani töölise elamus.

Iga perekonnaliige asub põlwili matile, kus leiab eest oma kausi. Lõunaeine koosneb kalaroa portsjonist, tihtipeale mõnest küpsetatud sardiinist. Sinna juurde weeskeedetud riis würtsita ja lõpuks marmelaad walgetest nairistest. Waid perekonnapea saab lõunaeineks lonksu sake't — riisist aetud wiina. Liha süüakse paar korda kuus. Jaapanlane on harjunud odawa kalatoiduga.

Hommikueineks on soe oakeem ja soe riis. Tööline wõtab wabrikusse kaasa oma „bento" (suupiste), mis koosneb külmast kalast ja külmast, rusikasuurusest, riisikuulist. Kodusjäätate jaoks on keedetud juurwili ja tükike riisikooki.

Selline toitlus pole kuigi kallis. Kaheksapealine perekond **kulutab riisi — peamise toiduaine — ostmiseks umbes 16 krooni.**

See on suurim kulu; korteriüür ei tõuse üle 8 krooni kuus. Kala on Jaapanis nii odaw, et näiteks heeringaid kasutatakse põllu wäetamiseks.

Eine ajal kuulab perekond raadiot. Raadioaparaat maksab meie rahas 8 krooni ja tööline saab selle järelemaksu peale. Elektriwalgustus maksab töölisele 70 senti kuus, waatamata sellele, kui palju ta tarwitab elektriwoolu. Samuti on lugu gaasi tarwitamisega, mis kuus maksab 1 kroon 20 senti.

Kinos maksawad odawamad kohad 7 senti! Warieteesse pääseb 50 sendi eest.

Algkoolides, samuti ka tööliskoolides on õppimine maksuwaba, samuti ka õppewahendid.

Püha inkwisitsiooni lõpp.

Kuidas tekkis inkwisitsioonikohus. Hispaanias põletati tuleriidal 30.000 ketserit. Püha inkwisitsioon poliitiliseks tapariistaks. Napoleon kaotas inkwisitsiooni piinakambrid Hispaanias.

100 aastat inkwisitsiooni kaotamisest Euroopas.

Haruldast juubelit pühitseb Hispaania: On möödunud sada aastat „püha inkvisitsiooni" kaotamisest.

Kui kuuleme inkvisitsioonist, siis mõtleme keskajale. Kuidas oli siis võimalik, et veel sada aastat tagasi, tehnika ja rahvavalgustuse ajastu algusel, võis tegutseda see sünge armuta kohus, mis nii palju häda ja viletsust on sünnitanud inimkonnale?

Inkwisitsioon on katoliku kiriku sünnitus, ta sihiks oli wõitlus lahkusulistega, ketseritega. Esmalt see waimulik kohus tekkis Lõuna-Prantsusmaal.

See oli aastal 1183,

kui paawst Lucius 3. lõi piiskopite inkwisitsiooni. Iga piiskop oli kohustatud wõitlema kogu jõuga ketserite wastu. Waimulik kohus kaiwias nuhkide abi, pealekaebajatele anti taju, iga kristlane oli kohustatud usust ära langenuid üles andma inkwisitsioonile. Kes peitis ketserit wõi aitas teda põgenemisel, ketseritega läbi käis wõi neid toetas armuandidega, see langes inkwisitsiooni ohwriks ühes ketseritega.

Iseegi sugulus ketseriga oli inkwisitsiooni silmis kuritegu.

Kes põgenes, loeti süüdlaseks. Kes aga esines inkwisitsiooni kohtus, sellel oli wõimata tõestada oma süütust. Tunnistajateks wõisid olla roimarid. Kaebaja ja tunnistaja nõudmisel jäid nad kaebealusele teadmatuks. Kui kaebealune salgas oma süüd, siis sunniti teda piinamisega ülestunnistamisele. Inkwisitsioon mõistis kaebealused enamasti tulesurma. Otsuse täitmise waimulik kohus jättis armulikult ilmalikude wõimude täita. Sest

„kirik ei jänune were järele!"

1232. aastal paawst Gregor 9. nimetas Prantsusmaale, Saksamaale, Austriasse, Aragooniasse, Katalooniasse ja Lombardiasse dominiiklaanlaste ordu munke inkwisiitoriteks. Piiskopid polnud tegutsenud küllalt agaralt ja nad allusid nüüd ise inkwisitsioonikohtule. Kuid Narbonne'is ja Avignon'is rahwas tõstis mässu dominiiklaanlaste wastu, kes ülekohtuselt kasutasid oma woimust. Wõitjaks jäi esialgu küll kirik, kuid pikkamööda kaotas inkwisitsioon Prantsusmaal oma wõimu ja aastal 1772 ta kaotati täiesti.

Hispaanias oli inkwisitsioonil kõwem põhi jalae all. Kuskil mujal pole püha inkwisitsioon rüüstanud nii kohutawalt kui siin.

Suurinkwisiitor Torquemada üksi jaotis Hispaanias tuleriitadele 8800 inimest, 90.000 inimesel wõeti karistuseks nende warandus, 5000 inimest kadus inkwisitsiooni wanglate keldrites ja 80.000 saadeti galeeridele orjadeks. Sellised olid Torquemada „teened".

Kuigi Euroopas ilmalik walitsus pahatihti kasutas inkwisitsiooni poliitilisteks otstarweteks, millest muuseas kujukalt räägib Jeanne d'Arc'i põletamine tuleriidal, ei olnud inkwisitsioon kuskil mujal nii tõhusaks tööriistaks walitsusele kui Hispaanias.

Inkwisitsioon asendas Hispaanias poliitilise ilme

ja sellega ongi seletataw ta püsiwus seal.

Hispaania kui Euroopa eelpost edelas, oli kaitstuseks islami ebausitungile. Kuid muhamedi usku mauridel oli weel kaalum tähendus Hispaania elanikkonnas. Inkwisitsiooni abil Hispaania walitsus kiirustas tõuduhastamist riigis.

Kuninga Ferdinandi ja kuninganna Isabella walitsemise ajal algas Hispaanias kodanikuwiisule kujunemine. Aadlikud ühinesid waimulikkudega, et inkwisitsiooni abil maha suruda seda rahwalikumist.

30.000 ketserit on püha inkwisitsioon Hispaanias saatnud tuleriidale. Need olid rahwa kesklihi parimad jõud, kelle häwitamine tegi suurt kahju rahwamajandusele ja ettewõtlikkusele. Kui Hispaania oma arengus on maha jäänud teistest Lääne-Euroopa maadest, siis seda tänu püha inkwisitsiooni tegewusele.

Inkwisitsiooni tagakiusamised elustasid rahwa wäljarändamist Hispaaniast awastatud Ameerikasse. Kuid ka sinna ulatus inkwisitsiooni käsi.

Rahwa wiha inkwisitsiooni wastu

Hispaanias polnud wäiksem kui mujal Euroopas. Kui esimesed inkwisiitorid tulid wabasse merekaubanduse linna Sevilla'sse, ei tunnustanud kodanikud nende wolitusi. Rahwa wastupanu suutis murda waid kuninga eriline dekreet.

Hispaanias püha inkwisitsioon kujunes riigiks riigis. Inkwisiitorite kuritarwitused olid nii suured, et Rooma pühad isad — inkwisiitori loojad — olid sunnitud mitmel puhul manitsema Hispaaniat. Kui aga Hispaania walitsus tahtis ohjeldada inkwisitsiooni, siis selgus, et **püha inkwisitsiooni wõim oli ilmalikul walitsusel kaswanud üle pea.**

1798. aastal üks ministritest tegi kuningas Karl 4. ettepaneku likwideerida inkwisitsioon, kuid kuningas lükkas selle ettepaneku tagasi.

Kui 1806. aastal Napoleoni wäed wallutasid Hispaania, kuulutas Napoleon inkwisitsiooni likwideerituks. Hispaania liberaalid wõtsid selle kingituse wastu segaste tunnetega. Olid ju nemad „wõimuhaaraja" lõige kurjemateks waenlasteks. Neil läksi korda Inglise abiga jällegi jalule seada Hispaania iseseiswus. Hispaania troonile asus Ferdinand 7., kelle **esimeseks mureks oli inkwisitsiooni uuesti ellu kutsuda.**

Liberaalide rahustuseks keelati inkwisitsioonile kaebealuste piinamised. Inkwisitsiooni piinakambrid kadusid, kuigi wanglad jäid endisse kohutawasse seisukorda.

Kuid rahwas Hispaanias kuue aastaga, millal inkwisitsiooni polnud, oli muutunud julgemaks. Ta algas wõitlust selle keskaegse jubeda jäänuse wastu. Kakskümmend aastat kestis see wõitlus, siis oli inkwisitsiooni wõim murtud.

1834. aastal Hispaania regent Christine kaotas püha inkwisitsiooni.

AINULT SEE

mis uus ja erakordne, pääseb „Rahvalehe" veergudele. Jälgige igat „Rahvalehe" numbrit.

Raadio täna ja homme

Reedel, 17. augustil.

Tallinn. 7.00—8.30 hommikkontsert heliplaatidelt Tallinna RKS'i kaudu. 18.30 reklaami ja heliplaate. 18.45 wälismaist päewauudiseid. 19.00 heliplaate. 19.15 kodumaist päewauudiseid. 19.30 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. R. Palm. 21.30 W. A. Mozart'i helitöid heliplaatidelt.

Tartu. 18.30 heliplaate ja reklaami. 18.45 ülekanne Tallinnast. 19.30 ajaloolane A. Weitman: Eesti näituse ajalugu. 20.00 ilma- ja taimekaitseteateid, ajanäitaja-ditenbus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Laupäewal, 18. augustil.

Tallinn. 7.00—8.30 hommikkontsert heliplaatidelt Tallinna RKS'i kaudu. 17.15 heliplaate ja reklaami. 17.30 wälismaist päewauudiseid. 17.45 kodumaist päewauudiseid. 18.00 heliplaate. 18.30 lugemistund. 19.00 heliplaate. 19.30 pool tundi perenaistele. Ellen Lindeberg: Hoidised ahwikjadest. 20.00 ülekanne Tartust. 20.05 kontsert. Juh. R. Palm. 21.30 wana tantsumuusikat heliplaatidelt. 22.15 moodsat tantsumuusikat „Estonia" walgest saalist (Kurt Strobel ja tema orkester).

Tartu. 17.15 heliplaate ja reklaami. 17.30 ülekanne Tallinnast. 20.00 ilmateade ja ajanäitaja-ditenbus. 20.05 ülekanne Tallinnast.

Leiti — kaotati.

Tallinna leiubürroosse toodi südalinnast leitud meesterahwa tumehall pintsak. Samuti südalinnast leiti meesterahwa rahatasku, milles oli isikutunnistus Hans Grönmann'i nimele. Kaks wõtit olid ühte seotud — wäikene ameerika luku ja suur wõtme. Herbert Lao wõib saada kätte oma isikutunnistuse ja Tallinna tööbörsil registreerimise kaardi. Sadamast leiti Rootsi raudteede sõidukaart M. Johanson'i nimele. Juhkentali oli üks jalgrattur kaotanud oma sõidulitööriistade koti, lukuga warustatud keti ja wõtme. Turu lähedusest leiti naisterahwa mantel kulunud krottkraega. Reaalkooli aeda oli jäetud meesterahwa rahatasku pruunist nahast, milles oli ilma esilehtedeta isikutunnistus ja kaitsewäest wabastamise tunnistus Hugo Döring'i nimele. Raudtee äärest oli üks mees jäänud ilma oma taskunoast. Weel leiti pruun barett, lapse mänguämber ja pressitud nahast peenrahakott.

Tõnismäelt nr. 14 teatati, et sinna on tulnud wõõras papagoi, kelle omanik wõib kätte saada.

Nõmme politseijaoskond teatab, et seal on leitud asjadest hoiul meesterahwa käewur walgest metallist.

Kaotusest registreeriti fotoaparaat firma „Agfa" suurus 6×9, millest omanik jäi ilma Kalamaja ümbruses. Pärnu maantee ääre metsa kaotati sonimüts. Minnes kohwikust Raekoja platsil Wiru tänawani kaotati naisterahwa sigareti etüü sinisest nahast, milles oli kollane sigaretipits. Püssirohu tänawale kaotas Kari Kurg oma rahatasku, milles oli kolm krooni, isikutunnistus ja jalgrattaluba. Kalamajas kaotati hõbedane mansetinööp monogrammiga „A. W." Postkontori unustati Inglise kolledshi wormimüts. Edith Bratka on kaotanud, arwatawasti rongile, oma rahatasku, milles oli ka isikutunnistus. Pirita jõe ääre kaotati naisterahwa käekott pruunist nahast, milles oli ameerika luku wõti, puudritoos ja muid wähemaid asju.

Kangelased mikrofoni ees.

Kui õhupall lõhkeb ja alla kukub.

Kolm Ameerika lendurit — Kepner, Anderson ja Stevens hiljuti katsusid lüüa Wene stratosfäärilendurite rekordi. Katse ebaõnnestus.

Kui nad Loones'i ümbruskonnas, Nebraskas, wiibisid 18.000-meetrilises kõrguses, märkasid nad oma ehmatuseks, et õhupall oli rebenenud ja et lõhe pallikattes üha suureneb.

Lendurid ei kaotanud pead, kuigi õhupall hakkas kiires tempos langema. Nad otsustasid lahkuda õhupallilt waid wiimasel hetkel.

Õhupalli gondel oli warustatud saatejaamaga. Ja raadiokuulajad kuulsid hinge kinni pidades raadioteateid julgeilt lenduritelt.

„...Õhupall langeb kiires tempos... 15.000 meetrit... 12.000 meetrit... Langemise kiirus suureneb... 8000 meetrit... Awasime gondli luugid, kuna õhus on juba küllalt hapnikku... Kinnitame endid langewarjude külge... Barograaf näitab metsikut langemise tempot... Tähelepanu! Kapten Stevens hüppab wälja. Tuulekurwe takistab wäljapääsemist luugi kaudu... 1500 meetrit... Tähelepanu! Major Anderson hüppab wälja. Heidab enne läbi luugi langewarju mõõtmisriistadega. Hüppab, langewari awaneb... 3000 meetrit. Nüüd on minu kord. Hüppan..."

Siis tekkis waikus. Polnud kuulda enam lendurite külmawereliisi teadaandeid. Kas nad pääsesid?

Lõpuks kuulsid raadioharrastajad teregenbatud ohlega teate lendurite pääsemisest, kes olid langewarjudega maandunud Loones'i linna lähedusest.

SPORT

Leedu-Soome 1:0

Toores mäng, Soome oma wäraw.

Kaunas, 17. aug. Soome-Leedu maawõistlus jalgpallis lõppes ülatuslikult Leedu wõiduga 1:0. Soome lahjuks wärawa lõi fingemaan soome mt. J. Kerjagin teise poolaja 11 min. Mäng oli äärmiselt jõuline ja skandaalsem weel kui kaks päewa warem Riias peetud Soome-Läti maawõistlus. Soome meeskond mängis üldiselt hästi, kuid leedulaste jõuline mänguwiis muutis mängu tooreks. Parim mees wäljal oli Soome keskhalf Kanerwa, nõrgem mees waheltohtunik lätlane J. Redlichs. Waheltohtunik ei suutnud wähimalgi määral piduraba kiskiate minemat mängu.

Soome lõpetab wahekorra Läti ja Leeduga!

Helsingi, 17. aug. Soome palliliidu juhtimates ringkondades pärast Soome-Läti ja Soome-Leedu maawõistluste käigu teatamaks saamist on tekkinud kindlad weendumused, et Soome jalgpallile on kahjulik läbikäimine sarnaste maadega kui on Läti ja Leedu. Soome on weendunud, et wiimastega ei ole wõimalik lohata ausat sportlikus wõistluses, mispärast rahwalikke läbikäimine nendega järsult lõpetada.

Balti turniir Riias

Eesti jalgpalliliit on oma seisukoha Leedu ettepaneku suhtes teinud Leedule teatawaks ja ootab nüüd kiiret wastust Kaunasest. Kuni leedulaste seisukoha teatawaks saamiseni ei taha Eesti liit oma otsust awalikult teatawaks teha.

Nagu kuuleme, on EJL asunud Balti turniiri pooldawale seisukohale, kuid pidanud paremaks, et turniir tänawu toimuks Riias, seega lätlaste algatusel, kuna lätlased ju olid need, kelle pärast turniir möödunud aastal „lähkes".

Eesti liit wõtaks wastu Tallinnas läti rahwusmeeskonna Eesti-Läti maawõistlusele, kui Läti küllalt wäärikalt ametliku wabandusega awaldab soowi Eesti ja Läti waheliste jalgpallisuhete uuendamiseks. Soome katkestab, Eesti lawatsen suhteid uuendada!

Sport-Puhkekodu 4:3.

Wäramaterohke karikamatsh.

Neljapäewal sooritati peale pikemat wahetega jälle klubimatsh jalgpallis, nimelt pr. Zahle karika sarjas Puhkekodu ja Spordi meeskondade wahel. Mäng tasemelt alla keskmise, eriti esimesel poolajal, andis Spordile wõidu 4:3, poolaeg 2:0.

Puhkekodu tuli wäljale oma tawalises koosseisus. Spordi read olid jälle korraldatud ümber. Puudus E. Einman, kes peab haiguspäiwi ja O. Reinfeldt. Karm mängis paremhädi, Kiwi walemat. Mägi oli Reinfeldi kohal paremhalfiks, keskel Kaljo, wh. Idlane ja eduriwi: Simenson, Jürgens, Wendeman, Lacsner, Kais.

Esimene poolaeg oli äärmiselt tempowaene ja igaw. 10 minutil Kaisi löödust saawutas Weideman 1:0. 38 min. lõi lähedalt Jürgens 2:0, pärast seda kui Karp palli oli püüdnud, kuid kukkudes lahti lasknud.

Teiseks poolajaks Puhkekodu asubes innukamalt pealetungile, tõi weidi elewust ja walitses mängu üle 20 minuti, alles 5. minutil Winkelbergi mahalöögist saanud seisu 1:2. Kuid 26. min. Kais lõi 3:1, kuna poolpõiki löödud pall postist põrkas wõrku. Kolm minutit hiljem saawutas Kais uuesti wärawa. Nida Spordi mehi, Lacsner, Weideman, Jürgens, uuesti Lacsner jne. katsusid küll palli, kuid keslestki ei saanud lööjat. Siis Kais keerutas kuidagi huupi, Karp wärawas ei liigutanudki, kuna pall näis minewat mööda. Kuid pall wajus laares patajasti wärawa paremasse nurka, 4:1.

Kaks minutit hiljem suhtis Mätlik wabalöögist palli kõrgelt wärawa alla, kust wä. Wilumani pealöödust wi. Kuuikler peaga tegi 4:2. Enamwähem lahtise mängu järgi Puhkekodu saawutas wä. Wilumani löögist 4:3. Lõpuminutid enam wärawate-bilanssi muutust ei toonud. Karika finaal (Estonia-Sport) peetakse arwatawasti tulewal neljapäewal.

Jalgpall.

Herendy lahkus.

Neljapäewa ööfel kell pool 12 lahkus Tallinnast Ungari jalgpallimängija Laszlo Herendy, kes siin kuus päewa wiibis haiglas. Jaamas oli mitmeid ungari sõpru, kes Herendy ära saatsid lilledega ja südamlike terwitustega.

Siirius Pärnu.

Pühapäewal sõidab Pärnu Tallinna tugewamaid noortmeeskond Siirius ja wõistleb seal Terwisega. Siirius kaitutab huwitongi.

Wiljas — NEMKO.

kohtawad P.-Eesti ringkonna B ll. finaalis pühapäewal kell 12 p. ENK-i wäljal.

EJK esmakordselt Wõrru.

Lühikaasi meeskondi. Tallinna jalgpalliklubi wõistleb esmakordselt Wõrus 18—19 ilp. Wõru linna 150 a. juubeli puhul „Ilmariega". Wiimati wiibis Wõrus liidulasti meeskondadest Kalew 1929. a.

Soome presidendi wastuwõtt.

Ukko Pekka päewad Tallinnas.

Wõnus külaline lahe tagant. — Saabumine laupäewa õhtul. — Meestelauluseltsi õhtune laul Kadrioru lossi ees. — P. Svinhufvud jääb siia esmaspäewa õhtuni.

Soome wabariigi president P. Svinhufvud saabub Tallinna riigiwanemale K. Pätsile külla laupäewa õhtupoolikul. Ta tuleb laewastikuwal „Waiwojal". Kaasa sõidawad presidendi kaks adjutanti ja Eesti saadik Soomes H. Rebane. Presidenti saadab Helsingist lahkudes kuni Soome territoriaalwete piirini sõjalaew „Uusimaa".

„Waiwoja" saabub Tallinna sadamasse kell 6. Sadama tulewad külalisi wastu wõtma riigiwanem, wägede ülemjuhataja, linnapea. Soome saadik koos riigiwanema adjutandiga sõidab presidendile merele wastu. Sadamasse riwistub autokompanii orkestriga. Teiste hulgas Ukko Pekkat Eesti pinnale astumisel terwitawad kaks kodutütart, kes külalisele annetawad lilli.

President Svinhufvud peatub riigiwanema juures Kadrioru lossis. Õhtul kell 8 seal on peosöök külalise auks.

Kell 10 samal õhtul Soome presidenti tulewad Kadrioru lossi ette terwitama Tallinna Meestelaulu Seltsi liikmed tõrwikrongikäigus.

Meestelaulu koor on Ukko Pekkaga wanas tutwuswahekorras oma sagedastest küllaskäikudest saadik Helsingi. Koor laulab ette mõned laulud.

Pühapäewa hommikul kella 11-ks president ja riigiwanem saabuwad Mustamäe lasketiirule. Kaitseliit pühapäewal peab ülemaalisi laskewõistlusi. Ukko Pekka ise teatawasti on üks Soome paremaid küttidest. Kaks aastat tagasi Tallinnas käies ta külastas ka Mustamäe tiiru ja näitas meie laskuritele oma harukordset kütiosawust. Nüüd ta ka soowiwat siin teha mõned lasud.

Ukko Pekkal on kodus Kultarantas oma lasterada, kus ta tihti harjutab. Teda külastawad sagedasti Soome tuntud kütid. Ukko Pekka tegi alles hiljuti kaasa Soome tänawused laskewõistlused ja

tuli wäikekaliibrilisest püssist laskmises Soome meistriks.

50-st meetrilt tehes 60 lasku ta saawutas 600-st punktist 481, millele juure arwati 92 wenuse ehusitma, seega kokku 573. Wabapüssis Ukko Pekka sai 4-da koha, tulemus 1200-st silmast 1046. Sõjawäe püstolist laskmisel ta pärts 3. paiga. Tehes 25-lt meetrilt 20 lasku sai 300-st punktist 282.

Eesti laskurid ootawad suure huwiga pühapäewast kohtamist Ukko Pekkaga. Mustamäel 120 kütti wõistlewad meistritiitlile püssis ja püstolis. Tonbil on laskmised wäikekaliibrilisest püssist ja Walbekis lahinglaskmine. Wõimalik, et president sõidab ka sinna.

Kell 2 päewal president lõunatab Wiimsis ülemjuhataja kindral Laidoneri juures. Kindral Laidoner on teatawasti noorkotkaste peawanem. Selleks ajaks noorkotkad tulewad Wiimsi Ukko Pekkat terwitama.

150 noorkotkast marsiwad oma olariinode — sawipillide orkestri saatel

pühapäewa hommikupoolel kaitseliidu majast läbi linna Kalewi wäljale, kust autodel sõidawad Wiimsi. 25-liikmeline sawipillide orkester saabub Tallinna Pärnust. Wiimsis presidendil on wõimalus tutwuda Eesti noorkotkaste mängude, wõistluste ja sawipillimuusikaga.

Kui presidendil jatkub aega, tuleb ta pärast lõunat koos riigiwanemaga **staadionile jälgima Eesti-Soome kergejõustiku-maawõistlust.**

Õhtul on wastuwõtt Soome saatkonnas. Esmaspäewa hommikupoolne on külalisele jäetud wabaks. Kell 1 ta sõidab riigiwanema tallu Kosele einele. Kell 5 p. l. on ette nähtud ärasõit Tallinnast.

Oksjonihaamer kolksub.

Tallinna wabatahtliku tuletõrjeühingu wallaswara — wähepruugitud pianino firma „Diedrichs Freres", hinnatud 1100 kroonile — müüakse erimaksu wõla katteks 17. augustil Harju tän. 19.

Eesti käsitööliste klubi wallaswara — restorani puhwetkapp ja lett, tammepuust napside laud, 60 söögilauda a 3 kr.; pianino firma „Astron" ja ilma raamita trümoo, hinnatud 830 kroonile — müüakse tulumaksuwõla katteks 17. augustil Wana-Wiru tänaw 7.

Ewald Pärna wallaswara — hauasammas, hauasamba pea ja plaat, hinnatud 260 kroonile — müüakse 23. augustil Nõmmel Rahumäe tän. 10.

Marie Wabi wallaswara — elektri-woolumõõtja, kompweki sahutamiseplaat, elektrimootor, sholokaadi wattismasin, oapuhastamise masin ja muud, hinnatud 773 kroonile — müüakse 20. augustil Tartus Aia tän. 2. Oksjon tehakse põhiõri, mainsainete, tulu- ja teiste maksude wõla katteks.

Jalgpalli suurpäew Narwas.

Narwa, 17. aug. Eesti jalgpalli 25 aasta juubeli puhul korraldatakse Narwas eelolewal pühapäewal suurem pallilahing Tallinna ja Narwa koondusmeeskondade wahel; wõistluse auupatrooniks on kutsutud Narwa linnapea J. Luts, kelle lahtilöögiga wõistlus algab.

Jalgpalliliit, arwestades Narwa kui wana jalgpalli linnaga, saadab Narwa tugewa meeskonna. Narwa sõidawad Tallinnast arwatawasti Milson; Peterson, Neeris; Märt, Silberg, Idlane; Mõtlik, Uukkiwi, Kuremaa, Jensen, Wäng.

Ujumismaraton Tartus.

Pühapäewal korraldatakse Tartus Emajõel jälle suur maratonujumine, mille pikkus ligi 20 klm. Möödunud aastal wõitis selle maratoni teatawasti Iljar, kes ka tänawu on olnud treeningus. Peale Tartu pikamaaujujate oodatakse Emajõele pühapäewaks teisi kodumaa suurujujaid, nagu Narwa linnapead Lutsu j. t.

Tartu politseinikud wõistlewad.

Neljapäewal algasid Tartu-Walga prefektuuri politseinike wõistlused Tartus. Rattasõidus A kl. oli kaks ala, 5 ja 10 klm. ja mõlemal alal wõistlejate järjekord oli sama: 1) Lõhmus (1. jsk.) 8.11,0 ja 18.21,3, 2) Abel (1. jsk.) 9.10,3 ja 18.45,0, 3) Lille (2. jsk.) 9.21,0 ja 19.52,4. Wanadeklass 3 klm.: 1) Walter (polit. pol.) 5.26,4, 2) Luik (1. jsk.) 5.26,5, 3) Lepik (1. jsk.) 5.46,4. 5 klm.: 1) Luik 9.38,1, 2) Walter (kuktus) 9.54,4, 3) Lepik 10.07,0.

Kergejõustikus algasid wõistlused eile ja jatkuwad täna. Peale Tartu sportlaste wõistlewad weel kaks meest Walgast, Pärn ja Aid. Neljapäewal olid tagajärjed: **100 m.** Pärn 12,0, 2) Truu (2. jsk.), 3) Martinson (1. jsk.). **100 m.** wanadele: 1) Luik 14,7, 2) Leht, 3) Abram. **Kuul:** 1) Pärn 12.56, 2) Kink (2. jsk.) 12.34, 3) Aid (Walga krim. pol.) 12.13. **Kuul** wanadele: 1) Kottas 10.50, 2) Abram 8.19, 3) Luik 8.12. **Kaugus:** 1) Pärn 590, 2) Kink 581 (565), 3) Truu 581. **Kõrgus:** 1) Kink 165, 2) Aid 165, 3) Martinson 160. **Oda:** 1) Kink 49.77, 2) Pärn 43.25, 3) Wiisnapuu (2. jsk.) 41.70. **1500 m.:** 1) Pärn 4.35,0, 2) Aid 5.06,4, 3) Abel 5.10,6. Wõrkpallis 1. jsk. wõitis pol. pol. 2:1.

Silmad, mis näevad kõike, on

„ESMASPÄEVAL"

Lõikaja Kukk 1 a. wangiroodu

Müüs 210 krooni eest makswusetut saksa raha, mille ise oli margikauplusest ostnud pooleteise kr. eest.

Neljapäewal mõistis Tallinna-Haapsalu rahukogu 1 aastaks wangiroodu Hans Hansu p. Kuke, kes käesolewa aasta weebruarikuul pettis Karl Bramanisselt wälja 210 krooni, ettekäändega muretseda Bramanisele saksa raha. Liikwelolewa raha asemel tõi ta aga Bramanisele makswusetut saksa raha.

Karl Bramanis kawatses sõita Lätimaale ja selleks sõiduks oli tal waja wälisraha. See oli 26. weebruaril s.a., kui ta kohtas Tallinna tänawal tuttawat Boris Stromnowi ja sellele kurtis oma wälisraha wajadust. Stromnow, kellel oli tutwusi mustabörsi tegelastega,

kutsus Bramanise Kataskaewu tänawale kohwikusse.

Kui Bramanis samal päewal umbes tund hiljem läks mainitud kohwikusse, tutwustas Stromnow teda seal Hans Kukega. Wiimane seletas, et ta wõib muretseda igasugust wälisraha. Oma sõnade tõenduseks ta tõigi weerandtund hiljem kohale 100 latti. Bramanis aga wajas rohkem wälisraha ja siis lubas Kukk muretseda saksa raha. Bramanis oli nõus ja

andis Kukele selleks otstarbeks 210 krooni eesti raha.

Kukk oli umbes 20 minutit kadunud, siis tuli jällegi kohwikusse ja tõi Bramanisele 150 saksa marka. Kuke toodud saksa margad olid aga niisugused, mis juba 1925. aastal liikwelt kõrwaldatud.

Kukk seletas, et ta need rahad ostnud temale näo järgi tuntud merimehelt, kuid hilisemal järeleuurimisel selgus, et ta makswuseta saksa rahad

oli ostnud Dunkri tänawal asuwast markide ja wanade rahade kauplusest „Unita" 1 krooni 50 senti eest.

Hans Kukk on juba warem kriminaalpolitseile tuntud waluutaga hangeldamiste ja muude kelmuste poolest ja karistatud mitmel korral. Wiimase karistuse kandmise ta lõpetas 18. märtsil 1933. a. Eeluurimisel Hans Kukk ei tunnistanud end süüdi, jäädes tõenduse juure, et ta makswusetud rahad ostnud kelleltki tundmata mehelt. Ta ise ei tundwat wälisraha ja tundmatu tüssanud teda.

Kelmuse pärast anti Kukk kohtu alla ja rahukogu määras talle ülaltoodud karistuse. Kukk on pärit Wiljandimaalt, Wana-Põltsamaa wallast; ta on 31 a. wana.

KODANIK KURDAB

Tehnika teaduskond 11-dal tunnil?

Hulk noori teadusejanulisi wiibib teadmatuses.

Ei ole enam kaugel aeg, kui Tartu ülikool awab oma uksed algawaks õppetegewuseks. Mida lähemale tuleb see aeg, seda murelikumaks muutuwad need õpihimulised noored, kes on omale walinud wõi kawatsewad walida tehnilise ala. Kewadel rõõmustati neid küll riigikogu poolt wastuwõetud seadusega, mis tootas kindlustada tehnilise haridu'e-saamise Tartu ülikooli juures. Haridus-sotsiaalministeeriumis aiuti wälja töötama tehnika- ja majandusteaduskondade asutamismääruseb, mis hiljem pidid minema walitsusele kinnitamiseks. Selle järele oleksid tulnud teostamisele uute teaduskondade õppekawad.

Läinud aastal astus Tartu ülikooli matemaatika-loodusteaduskonna matemaatika osakonda arwukas hulk noori selle lootusega, et peagi awaneb neil wõimalus tehnilisele õppealale siirduda. Nii oli asjaomaselt poolt soowitatud ja nii tundus otstarbekana, kui ei tahetud mitte aega kaotada. Praegu need üliõpilased on nõutud, kuna pole iuguai teada, kas kõneall olewas teaduskonnas õppimine hiljem ei osutu asjatuks tööks ja kuluks, kui kord tehnika teaduskond oma uksed awab.

Täielises pimeduses kobades on noored lõppeks nõuküsimisega pöördunud ajalehtede toimetuste poole. Seni ei ole wõimalik olnud nende küsimustele rohkem wastust anda, kui juba lehewergudel on olnud juttu tehnika teaduskonnast Tartu ülikooli juures.

Nagu nüüd kuuleme, olewat hasomin oma töö selles asjas teinud. Iseseiswate tehnika- ja majandusteaduskondade asutamismäärused on wälja töötatud juba maikuus, kuid seni ei ole need walitsuse poolt kinnitamist leidnud. Ministeeriumis olewat walmis ka juba teaduskondade juhtide isikliik koosseis.

On loota, et walitsus need määrused läbiwaatamisele wõtab oma tänasel koosolekul. On küll juba käesolewa õppeaasta töö alustamiseks saabunud 11. tund, kuid loodetawasti ei kannata töö edukus selle ell.

Arwatakse, et kui tulewad kinnitamisele tehnika teaduskonna õppekawad, siis tekib suuri waidlusi ja tolmuleerutust nende ümber „wana" tehnikumi õppejõudude ja ülikooli wahel. Tallinna õppejõud kardawad, et ülikool koormab noori tehnikamehi liig palju teoreetiliste ainetega, jättes tagaplaanile praktilised oskused.

Riigi koolivalitsuse dir. Mägraken

on jõudnud tagasi suwepuhkuselt ja on asunud oma ametikohuste täitmisele. Dir. Mägraken weetis oma puhkusaja peamiselt wälismaal, reisides Inglis- ja Prantsusmaal, ning tutwudes nende riikide hariduseluga.

Perekonnateated.

Kihlatud.

Tallinna linna perekonnaseisuametis. — **Johannes Koppelmann**, 33-a. riigiteenija ja **Leena Süld**, 33-a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas. — **Johannes Porilammul**, 27-a. orkestrijuht ja **Olga Wint**, 26-a. äriteenija. Elawad praegu Tallinnas. — **Artur Bloom**, 25-a. raudteeteenija ja **Olga Lapshin**, 19-a. kodune. Elawad alaliselt Tallinnas. — **Ernst-Aleksander Ilwe**, 30-a. klawerilegija ja **Therese-Lucretia Reinhold**, 28-a. kodune. Elawad Tallinnas. — Riikkondsusetu **Artemi Tomarkowski**, 29-a. insener ja **Tamara Gorbatshew**, 23-a. klawerikunstnik. Mõlemad elawad Tallinnas.

Püha-Waimu koguduses. — **Jaan Grünberg**, 24-a. merimees ja **Linda-Hermilde Mölder**, 23-a. äriteenija. Elawad Tallinnas. — **Rudolf-Johannes Teet**, 29-a. puusepp ja **Emilie Tamberg**, 32-a. kodune. Mõlema elukoht Tallinnas.

Jaani koguduses. — **Walter Taukes**, 30-a. riigiteenija ja **Linda-Leontine Brenner**, 25-a. äriteenija. Elawad Tallinnas. — **Artur Leius**, 23-a. äriteenija ja **Juuli Wapper**, 26-a. äriteenija. Mõlemad elawad Tallinnas.

Kaarli koguduses. — **Arnold-Johannes Hein**, 23-a. tisler ja **Harietta-Johanna Kilk**, 18-a. kodune. Mõlemad elawad Tallinnas.

Pauluse koguduses. — **Aleksander Järws**, 40-a. äriomanik ja **Lowiise Jüllon**, 35-a. lesk, kodune. Elawad Tallinnas.

Kes lahutavad?

Täna, reedel tuleb Tallinna-Haapsalu rahukogu tsiwiilosakonna istungul arutusele kuus abielulahutuse protsessi. Kutsed said kohtusse ilmumiseks Kristjan ja Aliine Suk, Hans ja Olga Jürgenson, Eugen ja Olga Tshupilin, Genowefa ja Robert Wähl, Anna ja Wladimir Hatskelewitsch ning Peeter ja Aliine Blummer.

Abiellunud.

Artur-Gottfried Kaw ja Wilhelmine Pander; Andrei Tiitow ja Mariina Zarubin; Aadu Kert ja Pauline Tril.

Sündinud.

Woldemar ja Helmi-Elisabeth (neiuna Pokkal) Trempel — poeg Heino; Walentin ja Senta-Emmy (neiuna Ots) Maasikas'el — tütar Inge; August ja Helene (neiuna Androw) Terk'il — poeg Leopold; Ado ja Helene-Pauline (neiuna Birnbaum) Krikas'el — poeg Kalle; Aleksander ja Helene (neiuna Mäitje) Leemets'al — poeg Lui.

Surnud.

Nikolai Lagunowitsh (riikkondsusetu) 50 aastat wana.

Rahukogu tööpäew.

Kuna suwisel wahéajal Tall.-Haapsalu rahuk. tsiwiilosakonnal on ainult üks istung nädalas, siis kuhjub sellele päewale, reedele, õige mitmesuguseid protsesse. Nii tänagi.

Tunnistatakse surnuks.

Omaste ja teiste asjasthuwitatute palwel tuleb arutusele kolme mehe surnukstunnistamise protsesse. Ilma matusekirjadeta tahetakse kohtulikult kustutada elawate kirjast Karl Jerman, Johannes Siimpoeg ja Feodor Jakobi p. Taps.

Alaealiselt täisealiseks.

Täisealiseks tahetakse tunnistada ametlikult Maaji wallalahtu sellekohase otsuse põhjal Boris Juhani p. Ruis, kuigi ta pole weel 20-aastane.

Mehed maksuraskustega.

Wõlausaldajate palwel tulewad arutusele ka nelja mehe ja ühe ühingu pankrotikuulutamise protsessid. Kutsed said kohtusse ilmumiseks Jüri Lellep, tööst.-laub. ühing „Pilter", Iwan Nikolajew, Eduard Weel ja Karl Seibliitz.

Kodutud Ülemistelt kadunud.

Haarangu „noot" jäi tühjaks.

Igal aastal on sügisest poolt suwe Ülemiste järwewahtidel tulnud raskelt heitlust pidada kodututega, kes salabes pesitsewad järweäärses männikus. Pimedate ööde saabumisel korraldati metsas haaranguid jne. Ullatawal kombel tänawu ei ole järwewahid enam leidnud oma maa-aladel ainustki „pätti". Wõimalik, et ei korraldata enam „oblaawatti".

Nähtawasti on kodutud pidanud paremaks järwe äärest taganeda ja üle kolinud linnaäärsetesse heinaküünidesse, kus pealegi mugawam.

Antslas wõisteldi wihmaga.

Kaitseliidu Antsla malewkonna aastapäewa pidustustel peetud spordiwõistlustel saawutati rahuldawaid tagajärgi, waatamata segawale wihmasajule ja porisele wäljale.

100 mtr. — 1) Akermann 12,3, 2) Mikkal 12,4, 3) Karolin 12,5. **Kaugus** — 1) Mikkal 5.69, 2) Akermann 5.63, 3) Karolin 5.59. **Kuul** — 1) Raig 10.75, 2) Anton 10.40, 3) Markwardt 10.30. **Kolmik** — 1) Mikkal 11.83, 2) Leol 11.74, 3) Wärnik 11.63. **Ketas** — 1) Glockman 29.10, 2) Hank 27.87, 3) Lukering 27.74. **400 mtr.** — 1) Wärnik 60,0, 2) Mikkal 60,5, 3) Kaart 60,5. **3000 mtr.** — 1) Lüüs 10.04,0, 2) Liba 10.05,9. **Kõrgus** — 1) Wellner 1.56, 2) Leol 1.51, 3) Akermann 1.51. **Teiwas** — 1) Leol 2.53, 2) Kroon 2.42, 3) Wellner 2.42. **Oda** — 1) Lukering 48.10, 2) Glockman 40.17.

Pr. K. Buchtrup.

Pr. T. Under.

Linnapea abikaasa pr. Alver tütrega.

Suvekuninganna pr. F. Reinike.

Pr. M. Janson.

‹Walge daami› linnas

Haapsalu rand sügise läwel. — Daamid lotoklubis. Koer, kes wõtab mudawanne.

Nii pea kui sünnib täiskuu, algavad Haapsalus „Valge daami" päevad, tulvil omapärast romantikat ja võlu. Paljud suvitajad ei raatsi just selle tõttu veel lahkuda Haapsalust, kuigi ehk neil oli kavatsus varemini lõpetada oma suvine puhkeaeg. Ka imekaunid soojad ilmad hoiavad eemale mõtte lähenevast sügisest.

Weel on suwi!

Kulub wiit weel nädalaid, enne kui karmimad tuuled hakkawad piitsutama Haapsalu lahelopist wahutawaid laineid Waiksele-, Õhtu-, Aafrika- ja Shokolaadi-Kaldale, kui sajakate lend muutub närwilisemaks ja waikiwad rohuritsud, kelle wali siristamine on omapäraseks õhtumuusikaks Haapsalu patsiakstele. Siis alles lahkuwad siit wiimased suwitajad, päikesepruunid, kosunud ja ümmarguned. Haapsalu õhk tekitab pööraselt söögiisu. „Siin sööd nabla kas wõi terwe hundi", häbaldawad supelsakslad ise.

> **Siin leod on palju patsiakse,**
> **kõik lõhnu, aga rohkem paske,**
> **siin muda, latto, söögituju**
> **ja walge daami lahja luju,"**

riimib Haapsalu põline patsiaks pr. M. Janson.

Mida soowite?

Haapsalus on igal ühel wõimalus suwitada oma enda maitse kohaselt. Kes soowib kirewat ja rahwarikast supelelu, weedab ennelõuna Aafrika plaazhil, mis küll on nii tilluke, et keegi uustulnuk suwitaja siseneedes hindawalt seda plaazhi hüüdis: **„Kus wõib siin üldse pikali heita, siis pole ju teistele enam ruumi."**
Wäike ta ju on, aga selle eest kobune ning mugaw.

Pärnu tegi tänawu kokkuhoidu ja supelsakslased pidid leppima rannas grammofonimuusikaga, Haapsalu plaazhil aga mängib sümfooniaorkester kapelmeister J. Simmi temperamentsel juhatusel. Orkestripoodiumi taga on tantsupõrand, kus soowijad wõiwad „leerutada jalga."

Haapsalu on ka lasteparadiis,

sest üheski teises meie kuurordis pole hoolitsetud nii hästi laste eest kui siin, kus lastele on plaazhile üles seatud nii palju lõbustawaid: kirpi Miki-hiirele, naljakalt kühmuõmbunud nagu pahur sabakuues wanahärra — pingwiin, päkapikumees seenega, mängumajake, kuhu wõib pugeda warju kõrwetawa päikese eest, ringkiik, nöörkiik, wõimlemisrõngad ja lõpuks lõbus labürint.

Nii siis, kes soowib kuulata muusikat, ewib lasse, armastab elawamat rannaelu ja hüppeid tornist wette, läheb „Aafrika randa", neile aga, kellele on wajaks waikne ja segamatu suplemine, päewitamine rohul ja metsa all,

leiawad endale waikse ja ihu kosutust Paralepa rannas.

Mootorpaat wiib sinna jaanelt üle lahenurga. Paralepa rannas käib alati rohkem inimesi kui „Aafrikas".

*

Möödunud esmaspäewal pani Haapsalu kihama riigiwanema külaskäik.

Enne riigiwanema saabumist anti käik[illegible] juba [illegible] linn weelgi puhtamaks teha. [illegible] illustratsioon: [illegible] daam. [illegible] (1900) [illegible] wahe kaabiti hoolsasti tolmust puhtaks.

„Tädi Anna..."

Wanad sakia tantakesed ja taksikoerad on ka, millega ei saa kujutella Haapsalut. „Igas majas wähemalt kolm sakia wanapiigat ja wiis taksikoera". Ja on aga wõli neil koertel! Isegi mudawanne nad saawad. Keegi sakia daam keitis iga päew Waikse! kaldal kõrtsjate juures ja

hoidis oma taksipeni jalgupidi wees.

Mikeks? Taksikesel olewat reumatism ja ta saab mudawanne.

Kuuwalgel ööl...

Ja Haapsalu sügiseseks sensatsiooniks on tema kuulus „Walge daam". Õhtuil, mil „Walge daam" ilmub aknale, kubiseb lossiaia pime puudealune rahwast, sahistatakse põõsais, naerdakse, hüütakse naljatusi ja terawmeelsusi, aga romantilise häälestusega inimesed seisawad tõsiselt ja hardumuses ning mõtlewad õnnetule naisele, kes müüriti elawalt lossi müüri ja kes nüüd ei saa rahu.

Lotoklubi.

Haapsalus on ka lotoklubi naiskodukaitse kohwikus „Ateenas". Lotoõhtuil see on alati rahwast täis. Kassa küündib sageli neljale kroonile. Kuna publik siin rahwuswaheline, siis hüütakse numbrid eesti ja wene keeles.

Pärast lotokaartide wäljajagamist, kui algab numbrite hüüdmine,

walitseb ruumis surmawaikus,

kuni keegi hüüab „küllalt" wõi „loto", siis tõstawad teised nööd kaartidelt üles ja waatawad wõitjale pilkudega, mida ei saa nimetada just hellitawaiks. Ühel õhtul wõitis keegi sundi daam kolm korda järjest enam kui kolme krooni suuruse kassa. See ajas teised mängijad wihale, eriti marru läks keegi wenelanna, kes lausus enda ette kurwalt: „tibisch tõ poganaja podohla" (et ja raibe kärwaksid).

Samal õhtul oli wõiduõnne ka pr. Fritzu Reinikel ja pr. Lüdig-Sinkelil, pr. Raamot pidi leppima poole kassaga.

„Pää, et puulgi sai", ütles pr. Raamot külma rahuga.

Kes kord on lotoklubis mängima hakanud, seda nagu kisub sinna jälle tagasi. Kirglisemaid lotomängijaid on meie Taani aukonsuli abikaasa pr. Buchtrup ja tema õde, wõrdlemisi sageli näitawad end siin ka pr. Meerits, pr. Puusep, lennukooli ülema abikaasa pr. M. Janson, prl. Tamm, pr. Reinike j. t.

Pr. F. Reinike, kes waliti Haapsalu suwekuningannaks, elab waikset puhkeelu idüllilisel Waikse! kaldal. Tal on kaasas haruldane hiina koer „Pirju", kes on saanud kogu Haapsalu lemmikuks.

Suwitajad.

Haapsalus suwitas ja suwitab weel praegu hulk pealinna tuntud inimesi. Hiljuti saabus kohale kaitseliidu ülem kindral Roska perekonnaga. Mudawanne wõtab, aga ka muidu puhkeelu naudib naiskodukaitse esinaine pr. M. Raamot, kelle sünnipäewa siin hiljuti peeti pidulikult. Ka admiral Salza kõrget kogu wõib sageli näha pargiteedel. Muusikat naudib end. kaitsewäe kapelmeister härra Reeder. Dir. A. Weiler puhkab waikselt, ja ammutab tulewaks talwehooajaks head tuju, samuti ka peatoimet. Ed Laaman ja „Päewalehe" direktor Sihwer.

Balti jaamaülem härra Saarmann on Haapsalus püstitanud omapärase rekordi: ta on uues sadamas

õngitsenud juba 1000 tundi, ilma et oleks kätte saanud silgu poegagi.

Endine saadik härra Pusta on enese ümbritsenud mägemata müüriga, aga see müür muutub Haapsalus järjest madalamaks.

Pealinna ärimeestest on siin härra Lemberg, Estam, notaritest härra Uesson.

Eriti meelejärele näib Haapsalu olewat muusikameestele. Konserwatooriumi direktor J. Aawik naudib supelsaksa elu parimaid külgi, muidugi on ka J. Simmil siin oma eraelu, ega ta ainuüksi orkestrit juhi. Siin on ka härra P. Lüdig oma huumorikülloise emaga, pr. Lüdig-Sinkeliga, lauluõpetaja Laanenbek, Tammemeoski, Laja, Kirillus Kreek on Haapsalu alaline elanik. Näitlejaist tuleb muidugi esikohal mainida P. Pinnat, kes lõbustab supelsaksu Rannasalongis ja kelle tuluõhtut hiljuti peeti, ja pr. Kuusikmanni, kes on Haapsalu põlised supelsaksu. Nii öelda „üheteistkümnendal" tunnil saabus weel A. Michelson „Estoniast", aga näitlejad peawad juba warsti tagasi kolima Tallinna.

Dr. phil Wilberg waatab, kas ei leia Haapsalust mõnd haruldast taime. Ülikooli rahwast on Haapsalus millegipärast wõrdlemisi wähe, seda enam aga kaitsewäelasi ja adwokaate. Haapsallu on asunud ka **kolm kuulsust: härrad Rõuk, Lutsar ja Uhke.**

Haapsalus, nagu Pärnuski hoolitseb kõikide suwitajate eest isalikult linnapea härra Alwer, kellel on igapäew nii palju teretamist (enamus supelsaksu on talle isiklikud tuttawad), et wahel ei saagi sõrmi mütsi küljest ära. Haapsalut nimetatakse „lõbusa tuju ja naljade linnaks", mis nähtawasti tema heatujulise linnapea süü, kes oskab kõigile ajada tuju sisse.

Ja moed?

Haapsalu plaazh on küll wäike, kuid sellele waatamata wõib siin näha õige rohkesti kauneid rannakostüüme. Eriti paistab silma pr. Buchtrupi kallis, ehthiina siidilinane kimono pruunide tikitud lohedega, lenduriproua T. Underi haruldaselt ilus helesinine jaapani kimono, mille juure pr. Under kannab päewawarju suurust õlgkübarat, pr. Jansoni walge madruspidzhama, mis nii hästi sobib tema lõunamaise wälimusega. Omapärane ja hästiwalitud on pr. F. Reinike sinimalge-triibuline rannakostüüm kirju mütsikesega, pr. Teisi lihtne, kuid ilus pidzhama, mille punaseid pükse saadab walge west ja matelot. Pilkeköitew on ka pr. Meeritsa rannakostüüm ja pr. Estami hästiwalitud tualetid.

Haapsalus wõidutseb weel pidzhama, kuna rannakleit ja shortsid püsiwad wähemuses.

Moetar.

KOOLID ALGAVAD AUGUSTIL.

Kaupmehed, tellige meilt kohe kõik koolitarbed.

K.-U. RAHVAULIKOOL'i
suurkauplused Tallinnas,
Harju t. 48, oma maja, telef. 449-39
Jaani t. 6, pangama os. telef. 446-66.

Naljaks.

Arsti juures.

„Kas te mees kaebab janu üle?"
„Ei, ta rõõmustab selle üle!"

Tema arusaamine.

„Kas ma tohin teid saata, mu preili?"
„Kahetsen wäga, ma olen abielus!"
„Ma olen kah abielus ja samuti kahetsen seda wäga! Nii siis sobime hästi kokku..."

Ära teeninud.

Klubi „Kütkestatud taewas" eesistuja on surnud. Klubi juhatus otsustab kadunu näopildi üles riputada klubi ruumidesse. See sünnibki suure pidulikkusega, kusjuures uus esimees ülistab kadunu suuri teeneid waimustawas kõnes ja lõpeb:

„Juba ammugi oli ta ära teeninud, et teda siia konsulile üles riputada. Nüüd nii kaua, kui elas, hoidis ta sellest aust kõrwale..."

Õieti mõistetud.

„Kas te teate, kuidas rahwasuu nimetab teie haigust? Joomakõhatis! Olete liialdanud alkoholiga. Teie ei tohi õhtuti enam wälja minna, mitte juua napsi ega õlut, hoiduda alkoholijookidest... Loodan, te mõistate mind?"

„Täiesti, härra doktor! Ma wõin weid lõpida!"

Kriwaim.

„Kas teil oleks müüa wanu riideid, kallike?"
„Ei tea sellest midagi. Mu naine on juba mõned nädalad suwitamas."
„Noh, siis wõite mulle müüa tühje napsi- wõi weinipudeleid."

Abielu puudus.

„Kas sul ehk puudub midagi sest saadik, kui ja oled abielus?" küsib hoolitsew ema äsjaabiellunud tütrelt.
„Mees puudub mul!"

Taipas.

„Kuule Jaan, lepime ikka ära! Mul ep olnud õigust ..."
„Ära nori! Mul pole täna wõlinaraha!"

Meieaja laps.

„Kuule Reinule, kas pole käes aeg, kus wäikesed poisid juba on woodis?"
„Ma ei tea seda, ema! Aga ma wõin ju homme järele kuulda."

Ära wiibe.

Majaproua awab klaweri ja pöördub külalise poole:
„Missuguseid laule te armastate kõige rohkem?"
„Laule sõnadeta!"

Sellepärast.

Nimekas külaline einetab „Walkkõwi" wõõrastemajas. Kelner toob talle suppi lauale.

Warsti hõikab külaline oberkit.
„Ma ei saa seda suppi süüa!"
Kelner koristab supi laualt ja toob rammuleent.
Ja jälle kõlab hüüe külalise suust:
„Ma ei saa seda rammuleent süüa!"
Kelner on hädas ja pöördub peremehe poole. See tõttab külalise juurde.
„Mu härra, meil on parim kokk! Kõik külalised on rahul meie toiduga...!"
„Ega'e minagi kaeba, kuid mul puuduvad lusikas!"

Hoiatus.

Helmi jalutab oma austajaga Kadriorus. Kawaler otsib kõrwalisemaid puiesteid ja pika nurumise järele saawutab seda, et Helmi istub pingile ka kõrwale.
„Te olete tõesti üks magus nukuke!" sõnab kawaler.
„Aid sakrane, kes karjub „mamma", kui teda pigistatakse!" jähwab Helmi.

Hommikumaa tarkus.

Ali ben tunneb kõhus walu ja läheb arsti juurde.
„Kas sa ehk mingit halba toitu pole söönud?"
„Sõin tatleid, need wist polnud küllalt küpsed."
Arst kirjutas haigele silmatilgad.
„Kuidas, silmatilgad?" imestles see. „Mu silmad on ju terwed!"
„Oleksid ju silmad terwed, oleksid sa näinud, et tatlid pole küpsed!"

PAPELLO

Eesti inseneri sõjalised leiutised.

Edu wõõrsil. Einsteini teooria ohus.

Praegu viibib jälle Eestis insener Karl Papello, kelle tähtsad sõjalised leiutised paari aasta eest üldist sensatsiooni tekitasid. Kuna edasitöötamine kapitali puudusel ins. Papellole ülejõu käis ja selleks Eestis keegi mingit vastutulekut ei näidanud, raputas ta kodumaa tolmu jalgadelt ja asus tööle välismaal. Praegu töötab ta vaheldamisi Zeissi firma juures Jenas (Saksamaal) ja „Nedinsko" (Niederländische Instrumenten Kompanie) tehastes Hollandis. Kodumaale tuli ins. Papello veetma ainult suvepuhkust, mille järele ta sõidab tagasi Jenasse.

„T-5" teeb imet.

Insener Papellot peetakse meil ainsaks suureks leiutajaks. Tema nimel seisab niipalju patente, et ta isegi nende arwu peast ei tea.

Suuri sensatsiooni tekitas Papello

õhukaitsekahurite tulejuhtimise aparaat.

Sellelaadilisi aparaate on ehitatud nii Widersi kui ka Nedinsko tehaste poolt, kuid ükski neist ei suutnud wõita oma aparaate seeriate wiisi, kuna nad ei ole täielikud.

Insener Papello aparaat osutus katsetamistel täiuslikuks. Ta on selle ala tippsaawutis.

Papello algas selle aparaadi konstrueerimisega juba 1924. aastal. Ta katsetas wiie aastaga, enne kui jõudis täiusele. Wiimane ja parim aparaat kannab nime: „T — 5".

Aparaadi wiis Papello kaks aastat eest Rootsi,

kus algasid temaga katsed sealse kaitseministeeriumi polügoonil. Katsed kestsid 5 nädalat ja õnnestusid nii hästi, et Papello aparaadi abil tabas suurtükk lennukit wigurlendude ajal juba teise pauguga 4200 meetri kõrgusel.

Iga riik hindab laengute tabawust oma meetodi järele. Briti sõjawäe meetodi järele kindlustab Papello aparaat 80 protsenti tabawust. Rootsis, Prantsusmaal, Ameerikas ja mujal on jällegi oma wiisid tabawuse hindamiseks. Eriti täpsed on ameeriklased. Nende meetodi järele on aparaadi tabawus ainult 16 protsenti.

Aparaat „T—5" on äärmiselt huwitaw instrument.

Papello on tema konstrueerimisel wõtnud arwesse inimese-laskuri psüühilisi omadusi, millega eelmiied samatüübiliste aparaatide konstrueerijad wäga wähe olid arwestanud.

Aparaat jälgib lennukit.

Aparaadi konstrueerimisel oli lahendada rida raskeid, aga huwitawaid probleeme. Üks neist oli —

panna pikksilmaga warustatud aparaat jälgima automaatselt lennukit.

Siis tuli arwestada inimese inertse omadusega, mille järele ta näeb ja tunneb kõike minewikus. Hetkel, mil ta wälismõju tajub, on see tegelikult möödas. Sel põhjusel on wõimatu täpselt suure kiirusega liikuwaid lennukeid õhust tabada. Ka selle probleemi lahendas leiutaja õnnelikult.

Samuti tuli arwestada asjaoluga, et lennuki kiirus kogu aja mitmesuguste ilmastikuolude ja õhukihtide koosseisu mõjul muutub. Selleks peab aparaati kõega reguleerima.

Tuli arwestada aega, mis kulub selleks, et film annaks mulje peaajju ja wiimane käsu käele.

Ei iga inimene reageeri ärritustele isemoodi, siis aparaadi konstrueerimisel Papello wõttis aluseks keskmise inimese reageerimiswõime.

Aparaat „T-5" on arusaadawalt wäga kallis. Ta maksab 14 miljonit senti, kui ta täiuslikult wälja on töötatud. See on siis aparaat ühes suure seadeldisega. Siia hulka ei ole muidugi arwestatud kahurit. Tegelikult tulejuhtimise aparaadi teeb nii kalliks töö. Leiutaja arwates ta

wõiks „T-5" ehitada kas wõi hõbedast ja siiski ei läheks ta tundumalt kallimaks,

Insener Karl Papello.

sest tõepoolest on ikkagi suureks rahaneelajaks selle juures töö.

Papello aparaadil on määratu tähtsus tulewiku õhusõjas. Seepärast püüdsid riigid üksteisewõidu neid ka omale muretseda. Muidugi püütakse pidada salajas, missugused riigid ja kui suurel arwul nad Papello aparaate on tellinud. Küll on aga juba teada, et „T-5" kasutatakse Rootsis, Inglismaal, Ameerikas ja ka Eestis.

Papello aparaadi wäärtuslikkust näitab see, et Inglismaa ja Ameerika, kelle tehnika on kõrgel järjel, ainult äärmise wajaduse korral sellistes asjades wälismaaga ühendusse astuwad. Nad teewad seda siis, kui nad seda sunnitud on tegema, et olla teiste riikidega ühel kõrgusel relwastuse alal.

Eestile ja üldse wäikeriikidele on „T—5" eriti tähtis.

Tulewikusõja metsikus sümfoonias mängib esimest wiiulit õhuwägi. Juhul, kui mõni suurriik paiskaks oma lennuwäe meie maa kohale, meie oleksime wõrdlemisi wõimetud. Meie nõrk lennuwägi ei suudaks iial õhus tagasi lüüa suurt ataaki, rääkimata waenlase häwitamisest. Küll wõib aga Papello aparaatidega warustatud wäike ja suhteliselt odaw patarei igal ajal astuda edukalt wõitlusse suure õhuwaenlasega.

Prohwet pole kuulus omal maal.

Papello tulejuhtimiseaparaat oleks wõinud luua Eestis tööstusharu, mis oleks annud paljudele inimestele tööd ja oleks toonud siise hulga wäliswaluutat, kui asjast õigel ajal oleks osatud kinni hakata.

Rootsi andis esimese tellimise Papellole ja lubas maksta

kohe 5 miljonit senti esialgseteks aparaadi ehitamise kuludeks,

kui mõni Eesti pank annaks neile wormilise garantii.

Papello, kes muidu rahast üldse ei hooli, oli sunnitud rahaasutuste uksi kulutama. Sellel aga polnud tagajärge. Keegi ei annud garantiid. Lõpuks, et leida emeti wõimalust tellitud aparaatide walmisehitamiseks, läks Papello Hollandisse ja

müüs patendi maha „Nedinsko" tehastele,

mis seisab lähedases ühenduses Zeissi firmaga Saksamaal. Nüüd walmistab „Nedinsko" Papello aparaate kõigile riikidele, kes oma riigikaitsele wähegi rõhku panewad. Papello ise jäi elama Jenasse, astudes firma Carl Zeissi teaduslikuks kaastööliseks.

Einsteini eksitus.

Kahe aasta jooksul on Karl Papello teinud Jenas tüsedat tööd. Ta on teinud rea uusi leiutisi, millele Zeissi tehased on wõtnud patendid. Peaprobleem, millega ta aga kogu aja tegeleb ja praegugi edasi töötab, oli walgusnähete uurimine. Selle tulemusena Jenas ilmus möödunud kuul Papello teaduslik töö: „Walguse kiirus waadeldud klassikalise mehaanika järele". See on töö, mis tõotab saada uueks sensatsiooniks teadusemaailmas,

puudutades õige walusalt Einsteini relatiwiteedi-teooriat,

mille wäline aupaistus wiimasel ajal märgatawalt kahwatama lõõnud.

Einstein wõttis oma teooria aluseks, baasiks, et walguse kiirus on konstantne, jääw suurus. Papello aga paljude katsete waral, milleks Zeissi tehased wõrratult häid wõimalusi pakuwad, tõestas, et walguse kiirus pole kaugeltki konstantne. Einstein jättis kahe silma wahele asjaolu, et ka läbipaistwad ained koosnewad aatomitest. Papello arwestab just üksikute aatomite mõju walgusele. Ta on teinud rea huwitawaid mõõtmisi selle tõestamiseks.

Kui paarkümmend aastat tagasi arwati walguse koosnewat laineteist, siis nüüd teawad õpetlased, et walgus seisab koos lõpmata wäikestest kuulikestest, n. n. footonidest (photone), mis on weel wäiksemad kui aatomid.

Papello on esimene teadusemees maailmas, kes wõib footone on mõõtnud,

ja nüüd sellulaarne oma uues töös awaldab. Footoni suurus Papello mõõtmise järele on 3,6×10⁻⁹ sentimeetrit. See arw ei ütle wõhikule palju. Küll saame selgema ettekujutuse, kui ütleme, et footon on 8 korda wäiksem kui aatom ja 10.000 suurem kui negatiiwne elektroon.

Kui footon põrkab kokku aatomiga, siis hoiab aatom teda kinni 4×10⁻¹¹ sekundit.

Papello tähendatud uurimustel wõiwad olla wäga suured tulemused. Praegu on muidugi raske näha, mis suunda nad wõiwad pöörata. Küll aga wõib nende najal juba praegu seletada lihtsalt ja kaunelt nähteid, mis seni Einsteini teooria järele käies näisid wastuolulikkudena.

Sõda ei kao!

Papello on huwitaw inimene. Temaga wõib tundide kaupa tüdinemata westelda. Ta ideed on julged ja huwitawad.

Papello ei usu, et kord wõidaks leiutada selline wõimas sõjariist, mis teeks sõdimise mõtetuks.

Ka kõige hirmsamale sõjariistale leitakse alati wastukaaluks kaitserelw. Praegu on ainult suur wõidujooks pealetungi- ja kaitseabinõude leiutamiste wahel. Kord on üks all, kord teine peal. Nii on see alati olnud.

Mis puutub Edisoni kaastöölise insener Tesla uutesse elektrilistesse surmakiirtesse, millest hiljuti ajakirjanduses oli juttu, ja mille järele Tesla käes praegu wõim olewa:

elu kogu maakeralt häwitada,

siis Papello seda ei usu. Tesla ümber on ameerika ajakirjandus kudunud alati fantastilisi jutte. Kord oli isegi sellest juttu, et Tesla katsetab Marsile telegrafeerimisega.

Juba teoreetiliselt on wõimatu koguda ja koondada nii suurt energiat, nagu Tesla fantastiliste surmakiirte jaoks waja läheb.

Leiutistes, mis kuuluwad sõjaasjandusse, on ins. Papellol oma kindel joon. Ta ei taha töötada mõrtsukalikkude pealetungi-abinõude tõstmiseks. Tema peasiht on leiutada kaitseabinõusid.

Wõru — 150-aastane.

Kreutzwaldi linna juubel.

Linn, mis rändas ühest kohast teise. Pildikesi Wõru minewikust.

Wõru linn pühitseb laupäeval ja pühapäeval — 18. ja 19. augustil, oma 150 aasta juubelit. Linn kauni Tammula järve ääres peab pidupäevi. Sel puhul heidame pilgu tagasi juubilari minevikku.

Wõru ajalugu on seotud linna lähedal Tartu maantee ja Võhandu jõe ääres asuva Kirepi lossiga, mille varemed veel praegugi annavad tunnistust endise kindluse ja selle ümber asetsenud linna olemasolust. Kindlus ja linn hävinesid aga sõjakeerises, neist jäid järele ainult varemed. Uue linna vajadus hakkas end sunduvalt tunda andma pärast 1782. aastat, mil Riia kubermang jaotati kaheks — Liivi- ja Eestimaa kubermangudeks. Samal ajal tuli teostamisele ka Tartu kreisi suure pindala jaotamine uue kreisi loomise teel. See kava kiideti kuberneri ettepanekul keisrinna poolt heaks.

Uuel kreisil pidi olema ka oma linn, ja kindralkuberner krahv Brown'i ettepanekul määrati selleks Vana-Koiula mõis — Kirumpää-Kolküll.

Varsti selgus, et valitud koht — Vana-Koiula — pole linnaks soodus: ta seisis tähtsast Pihkva-Tartu sõjateest kaugel, teiseks — ei olnud linnal ühtki sobivat maja, kuhu oleks võinud paigutada ametiasutused. Kuuendal juulil 1784 tuli keisrinna Katariina'lt uus käsk — osta sõjatee ja ilusa Tammula järve ääres asuv Võru mõis kroonule, mis ka määrati uueks kreisilinnaks nimega Võru. Juba 16. oktoobril kolisid vana Koiula linnapea ja rentmeister Võru mõisa.

Wõru lapsepõlv.

26. oktoobril 1785 kinnitas kindralkuberner krahw Brown linnaplaani, mille järele linn kaswama wõis hakata. Linna esimeseks linnapeaks — gorodniitšiks oli major ja kollegiaal-assessor Asterhauen, kellel oli kriminaalkohtupidamise wõim. Samuti asus Wõrus ka tsiwiilkohus. Esimene postmeister oli Johan Gendt, kreisipealikuks kollegiaal-assessor Wilhelm Magnus Schulmann. Kuigi linnawalitsuse poolt püüti linna arenaut edendada, ehitati 1785. a. magasiait wilja jaoks, wiijapeliu tarwis oma tehi, töötati wälja krantide plaanid linnaasutuste jaoks, kuid ikkagi linn on wäga arenema, nii et ka Wõruga.

1788. a. sai Wõru oma wapi,

mis kujutab kaswawat kuuske kuldsel põhjal; arwatawasti oli see sümboliseerima linna ümbruses kaswawaid kuusemetsi.

Wõru linna esimesi maju, kuhu kõik linna ametiasutused algul ära mahutati, on endine Wõru mõisa kiwist härrastemaja, mis wäliselt tänini oma olekuju on alal hoidnud. Selles hoones on olnud kreiskool, pärast linnakool, õpetajate seminar ja nüüd alg- ja tööstuskool. Et linna kaswamist soodustada,

anti riigimetsast wabalt ehitusmaterjali ja nöörimaaks 9 Riia wakamaad 40 kodanikule,

kelle hulkas pidi olema 6 kaupmeest, 1 apteeker, 1 wõõrastemajapidaja ja 32 käsitöölist.

Kõrtsid kirikute asemele.

1788. aastal hakati Katariina 2. käsul riigi kulul ehitama Wõru luteriusu kirikut, mis wiis aastat hiljem — 1793. a. pühitseti püha Katariina nimele. Hiljem hakati wene kaupmeeste algatusel rajama ka wene kirikut, mis samuti riikliku toetusel walmis ehitati ja 1806. aastal pühitseti.

Esialgselt oli linna plaanil märgitud luterikiriku platsiks Katariina ja Riia tänavate (nüüd Kreutzwaldi) tänawate nurk, ja wene kirikule Jüri ja Wabaduse tänawate nurk. Ehituse algamisel jäeti aga need ettemääratud kohad kõrwale ja jumalakojad ehitati mujale. Tootne on mängimud wõrukestele selle wingerauesi, et

luterikirikule määratud platsil seisab praegu Aleksandri wõõrastemaja-restoran, kuna wene kiriku kohal asub „palmerändajaid" Matsoni restoran.

Wõru kaswamisele ja arenemisele andis tõuke aasta 1832, mil tuli koolimees Heinrich Krümmer, pani aluse poeglaste gümnaasiumile ja Ernst Gehewe tütarlaste kõrgemale õppeasutusele. See aitas kaasa ka linna arenemisele tõusule. Kahjuks said need õppeasutused tegutseda ainult mõnikümmend aastat, siis wiidi nad Wõrust üle Wiljandi ja Riiga. Peale seda ja Wõru õpetajate seminari, kuid ka sellega polnud tal õnne;

õppeasutus wiidi mõne aasta järele teise riigi otsa. Tegutsema jäi haridusseltsi ühisgümnaasium, tööstuskool ja algkoolid.

Esimeseks pastoriks oli Wõrus Heinrich Wilhelm Bornwasser; nüüd on õpetajaks H. Graf. Apostliku usu waimulikuks on praegu praost Randwere.

Kaks kiwi igalt linnatulijalt.

Linn oli juba rajatud ja tema tuiksoon Riia-Tartu tänaw ehitati täis, kuid ilmelt ei erinenud linnatänawad millegagi külawaheteedest. Seal kaswas lopsakas rohi ning tänawatel ja turuplatsil karjatasid linnakodanikud loomi. Sügisel ja kewadeti oli turuplats nii sügawa pori all, et linna mitte üksi linnaprouad jalgupidi kinni ei jäänud, waid ka turuletulijad talutaadid oma koormatega.

Linn oli wäike, sissetulekud ei tahtnud kuidagi ka kõige hädawajalikumaid wäljaminekuid katta. Tänawate sillutamisest polnud juttugi. Kuid midagi pidi ometi ette wõetama, et linna heakorda tõsta. Ja siin näitasid Wõru linnaisad oma nupukust ja leidlikkust. Pandi maksma kord, et

iga linnatulija pidi linna heaks maksma maksu,

olgu siis rahas wõi natuuras.

Linna wiiwa Riia-Pihkwa ja Tartu teede otsa pandi waht, kes selle „läbisõiugumaksu" sisse kasseeris. Normiks oli kopik, kuid kes raha ei tahtnud maksta, wõis sissepääsuloa linnastada kahe raudkiwiga, mis pidid olema inimese pea suurused. Kopik oli tol ajal suur raha ja Wõru ümbrus on kiwidest waene. Kuid hädaga käisid linnaskäijad kümnete wersta tagant kiwe korjamas, et neidega pääseda linna. Kiwe kasutas siis linnawalitsus tänawate sillutamiseks.

Kaks linnaaeda kõrtsi — Tartu tee ääres Pori kõrts ja Riia-Pihkwa tee ääres Soo kõrts — teaid selle korralduse armel kena äri: ostsid juba talwel hulga kiwe Haanja ja Kaleritsa kõrgendikelt kokku ja müüsid siis kiwipaari poole kopika ehk krossi eest. Tehti ka nii, et

mehele, kes paari kopika eest wiina wõttis, anti kaks kiwi pealekauba.

Nagu edasi öeldud, pidi kiwi olema mehe pea suurune. Kuidas see kiwide mõõtmine sündis — ei tea, aga on näha, et wõru welled polnud sugugi wäikesed peanuppud, sest Kreutzwaldi tänawa ja turuplatsi sillutuses wõime waja ilmatu wägewaid kiwimürakaid.

Dr. Poulet.

Wõrus oli omaaegne kreisiarst prantsuse nimega, sakslane dokt. Poulet (loe: Pulee). Tema oli sakste ja nende teenijate arst, kuna eestlaste arstiks oli doktor Kreutzwald. Poulet ei osanud eesti keelt, ega püüdnudki seda ära õppida, kuna temal, kui kindlal palgal olijad ja ümberkaudsete mõisnikkude poolt toetatud arstil, polnud selleks waja-dust.

Eestlasi, s. o. mõisateenijaid, wahetas ta läbi alati kindad käes.

Paljaste kätega eestlasi arstida oli temale liig alandaw.

Kord tuleb keegi mõisateenija, wanem piiga, tohtri juure Annawaluga.

Poulet torgib kindas sõrmega selle rinda, küsides:

„Kas siin waletab, wõi siin waletab — kus sinu waletab?"

„Kaege, iks siin, siin, tohtri herrakene, walutab!"

„Kas sinu kõhi oli ka saanu, — kas sinu õh-õh tegema?"

„Ei suurt, mõne kõha ikka teen kah."

Arst tahtis nüüd teada, kas abiwajajal on ka nohu:

„A, kas sinu seda nõhi kah oled saanu? Kas sina ai-tsihh tegema?"

Waene piiga lõi punastades silmad maha.

Niisugused lugusid räägitakse Poulet'st.

Muidu oli Poulet tragi ja wahwa mees. Kord külastas uut kreisilinna, Riias asuw kindralkuberner würst Suworow. Küll oli kihinat-kahinat. Oli suwine aeg ja kaskikuuski istutati kõik tänawaääred täis. „Tseremooniameistriks" oli wäle wäike kreisiarst Poulet, kes siis ka roosis ja rabeles isamaa eest. Ühes teiste wõimukandjatega oli Poulet kindral-kubernerit juba kreisi piiril wastas. Ta raputas würstil kätt, nagu oma paremal sõbral: „Tere tulemast Teie Ekstsellents! — Olge lahked, palun, härra Ekstsellents!, siin on teie sõiduk!" — nii „ekstsellents" aina lõdas wäikese tohtri suust, kuna teised ümberolijad austasid kuberneri kui würsti kõrgema tiitliga — „Euer Durchlaucht" — Teie hiilgus.

Ka linnas titulleeris Poulet würsti aina ekstsellentsiks, mis kõrgele härrale, kes suurema tiitliga harjunud, lõpuks kopsu üle maksa ajas.

Nagu Wõru wanad kodanikud weel praegugi teawad jutustada, lähwas kuberner kõikide juuresolekul wäledale arstile: „Lecken Sie mir die … mit Ihrem Excellenzen!"

Wahwa arst polnud sellest lausest põrmugi wagsi wälja loodud. Ta wastas kindralkubernerile: „Seda ei tarwitse mina teha. Teie Ekstsellents, selleks on teil Riias liseaaliste käskude täitjad ametnikud." Kuberner jäi sellepeale wastuse wõlgu.

Hiljem Riias kohalikkude mõisnikkudega kokku puutudes on kindralkuberner sageli Wõrut meele tuletanud:

„Teie Wõru on küll üks närune pesa, üks lumpiges Nest, aga seal on üks wäike ja wäga terane kreisiarst."

Pastor H. Struck.

Ükski hingekarjane ei ole enesest Wõrus nii palju lõbusaid mälestusi järele jätnud, kui wana pastor Struck. Puhastwerd sakslane oma meele ja weel rohkem oma keele poolest, tuksus ta 1870. aastal linna koguduse õpetajaks.

Küll oli juba siis linnal kaks luterikogudust — eesti ja saksa oma, aga kes eestlasest hoolis! — maa põlisrahwas pidi leppima sellega, mis sakste lauast maha pudenes. Enne ametisse astumist tuli õpetaja proowijutlusele küll sakstele, mitte aga eestlastele, ja keegi ei söandanud küsida, et kas ta eesti keelt üldse oskab, et tahab teenida eesti kogudust, kes arwuliselt sakslaste omast suurem. Aga teha polnud midagi, pidi läbi ajama.

No olid need aga jutlused, mida pastori härra pidas.

Ei saanud neist keegi pagan aru ja kirik oli muidugi tühi. Kord tühjade pinkide ees jumalat orjates karjus pastor kantslist: „Minna pea, siin põlwili jummalat pallõma, a noorõt lähwä Kursi mõtsa nuszõlõ. Kerik om tühi!" Oli sügisepoolne ilus pähklikorjamise aeg ja pastor tahtis oma weidra manitsusega metsa pähklile läinud kogudust noomida, kaintas aga pähkli nimetusena saksakeelset sõna. See wõistendus tekitas eriti naiste seas, kes kirikus juhtusid olema, suurt meelepaha, nii et õpetaja oma ekslimist järgmisel pühapäewal kantslist pidi õiendama.

Palju sellelaadilisi koomilisi lugusid liigub weel praegugi Wõru rahwa seas ringi, kuigi wana Struck'i walitsemisepäewist on juba möödas 27 aastat.

Wargad ja kelmid kindla palga peal.

Wõru kreisi wangimaja oli walmis. Riiast käis kohal komisjon ja leidis, et hoone wastab nõuetele. Pandi ametisse wangimaja ülem, abi, kantseleiametnik ja wangiwalwurid. Meestele maksti palka, aga teha polnud neil midagi, sest kohus polnud weel ühtki hinge wangi mõistnud ja wangla seisis tühjalt. Seadusetähe järele oli kõik korras, sest

kreisilinnas peab olema wangimaja.

Ja kui on juba wangimaja, siis peab olema ka wangimaja ülem, ühes oma personaaliga. Nii elas ise rahwas nagu wana jumala seljataga.

Siis tõi aga wälk sisse: kindral-kuberner ühes teiste kõrgemate wõimukandjatega pidi tulema Wõrru, kus ta muidugi ka wangimaja kui kroonu asutust külastamata ei jäta. Ja temale tühja wangimaja näidata, see oleks häbiasi, arwasid Wõru wõimumehed. Peeti nõu ja leiti, et wangimajas peawad olema wangid, et wangimaja kõik woab külaskäigu ajal olema tegewuses, et kõrgetele härrastele saaks külaskäigu ajal pakkuda maitsmiseks suppi. Wangimaja ülem leidis nõu.

Wangideks palgati 6 meest üheks nädalaks, maksteś neile 50 kopikat päewas palka ja prii söök.

Selle eest teha polnud midagi, muudkui kulu toga magada.

„Wangid" olid palgatud, aga kuberneri pärale jõudmine wiibis. Reisiti ju tol ajal

hobustega ja mõned wiperiked teel tunditeks kuberneri umbes nädalapäewade wõrra hilinema. Walgatud wangid aina sõid, megakid ja wõtsid palko.

Lõbuks saabus lõuge külaline. Tuli wangkasse. Weeied jüütub tuudlased jeati rittа. „Kas seltelgi on kaebust," küsis kuberner. Wangid langesid põlwili ja wastasid nagu ühest suust: „Armaks Jumal meile läärast eu tuni surmani, mis siis wiga olels." Tõlt sandis seda ette muidugi weidi teisel kujul.

Köögis ei jõudnud kuberner küllalt suppi kiita ja kuskis wangla ülemalt, et kas tulete oma eelarwega illa wälja. „Peab tulema, Teie Hiilgus," wastas ülem, „see ju püha keisri ja tere tall."

„Seisskerl"

Linna heakorrawalwels oli oma wälispolitsei, kes koosnes kahest linnawahist, nii nimetatud wahtmeistrist, kes kuulusid oma otsekohese ülemuse, bürgermeistri, ülemwalwe alla.

Need linnawahiks walitud olid tugewad mehed, kellele iga mees jõu poolest wastu hakata ei julgenud, sest tuli wahel maadelda mõnega nimelo linnabürgeriga wõi wõimulandjaga, keda koju, oma õrnemapoole juurde aidates, mis polnud kuigi kerge. Tihtipeale tuli neil tehu aga lihtsalt maialaga; millega politsei oli warustatud öösel kui päewal, tulisels, ja käsit elsinul siis koju minna.

Närmisel juhul wiidi öösels ka „soolapurkasse" ja siis oli teada, et
hommikul laoti oma kolmkümmend pehme koha peale —
paberit määrimata ja protokolli kirjutamata. Kõik see sündis hommiku wara, nii et igaüks wõis aegsasti oma päewatöö juurde asuda.

Üks niisugune tüübiline wahtmeister elas oma eluajo turu ääres, tuletõrje-depoo juures asuwas wäiksels majakeses. Hommikul, kui ta ilmus turule, punaserandiga ametmüts peas, kepp käes, siis oli tal alati linna sõitnud maameestega tegemist: ei olnud nende hobuses õiges reas, wõi elsisid nad kuidagi teisiti korra wastu. Kõigile lindele põrutades kärsis ta:
„Ma sullõ seisskerl näuta, kas nii hobõsõ ritta säetas?"
Wõi: „Ma sulle näuta, ka seisskerl, kas nii inemesest mööda mindas?" — ise heasüdamlikult näidates, kuhu wõi kuidas hobust paigutada ja kuhu ruumi jätta. Kõik kartsid meest kui wõimukandjat ja aupaklikult anti talle läbipääsu.

Et ta nii tihti teiste kohta sõna „seisskerl" tarwitas, saigi ta omale „seisskerl" nimeks.

„Pane hoppõn kinni, näe wana seisskerl tulõ!" manitsesid inimesed üksteist, nähes wahtmeistrit tulemat.

Kõige suuremaks nuhtluseks oli wana wahtmeister laaba aegadel kaklejatele ja körtsis tiskujatele. Need, kes tema hoiatawat sõna ei kuulnud, said armetu nahatäie, mitte enam ametinuiaga, waid
hõlma alla peidetud lööginuiaga.

„Ma sulle kuradi seisskerlile näitan, kuidas Luukas õlut tegi! Nu wällä ja kodu!" Niisuguste sõnadega aitas ta korda luua.

Kui körtsis liskujad maalt mehed olid, siis said nad wäljas weel isalisu noomitusle: „Hopõn külmäs oia küllen, naanõ lostõga uut esä kodo, a tiä kall ja tapläs kõrtsin, ah ka seisskerl!"

Linna tänawail oli „seisskerl" mees, kes alati oli omal kohal, keda igaüks austas ja kartis, aga
ka temal oli wahel oma wäike nõrkus.

Kui restoranne sulgema hakati ja linn waikseks jäi, kargas mees lähemasse puhweti sisse, ja iga peremees teadis, mis wahwale wahwurile, kelle hoolde terwe linna elanikkude wara ja käelaik usaldati, tarwis oli.

„Herra wahtmeister, tulõ wõta ka wähe külmarohto!"

„Timä nüüd kõlbas üts wäikene ära!"

Nii tehti paar wäikest siin, paar wäikest seal ja kui ta pärast tuslile rahulikult istuma jäi, ei olnud ime, et
wäsimus wõimust wõttis ja ta kepinajale toetudes magama jäi.

Kõik aujad kodanikud, samutigi tema ülemus — bürgermeister — teadsid omast käest, et wäsimus ööst wõimust wõtab ja see nii ka olema peab; nähes „seisskerli" tukkuwat, mindi rahulikult mööda.

Aga nooreb olid mehekesele nuhtluseks. Kui poisid nägid wana seadusesilma tuslil magamas, siis waatasid enne walmis kindla redupaiga, kuhu hädakorral pageda saaks. Peitsid enese tuslile lähedale ja karjudes wõi muul wiisil äratasid magaja. „Seisskerl", kurat, mis ta magab," jne., misle peale mees ärgates, kuid kedagi mitte nähes, rahulikult teise kohta käis uinakut jatkama.

Wõru linna piir ja ka
politseiwõim ulatus Tartu teed kuni Koroli sillani ja Riia-Pihkwa teed kuni Wõrujooni,
seda teadsid ka Wõru nooreb ja kui seaduesilm kas turuplatsil, kust Koroli sild mitte kaugel, wõi Riia tänawal kuski linnapiiri lähedal uinakut tegi, siis wõisid selmid omale juba rohkem lubada.

Temale walati terwe klaasitäis tinkpiiritust kaela, mis mehe kohe kaineks tegi, wõi rikuti muul wiisil tema rahu. Kui korrawalwur ärgates ulakaid tabada tahtis, lasid nad jalga. Üle linna piiri jõudes naersid: „Kas said wa seisskerl, waat seda sulle waja!"
Waene wahtmeister waatas aga ehitult oma riigi piiril, kaugemale tema wõim ei ulatunud.

„Oota, oota ka seisskerl, kui ma su linnan kätte saa, ma sulle näütä!" — ja see oli kõik, mis ta sai oma autoriteedi maksmapanemiseks teha.

Teinekord oma endist waenlast kohates, „seisskerl" ei ilmutanud erilist wiha ega kättemaksutahet, kuid ei unustanud siiski parajal ajal „waenlast". Kui siis keegi endine wingerpussi mängija korrarikkumise peal talle näppu sattus, see sai topelt.

„Kae see om selle eest, et mullõ karmani [….] pinid, see om see eest, et mullõ poti pähä panid", jne., kuni kõik patud olid tasutud. Oli keegi „pokri kukkunud" ja bürgermeister otsuse tegi süüdlast karistada, siis pidas ta „seisskerliga" nõu, kui palju mees wälja kannatab ja
kuidas anda, kas soolaga, wõi ilma?
See kõik sündis kodusalt ja omamoodi digilaselt. Ja weel peksmisegi juures, kuigi kohtuotsus oli juba määramatult langetatud, käis wanal seadusesilmal süda halekaks:

„Ta, seisskerl, om kül teeninu kolmkümmend, anname talle täämba katskümmend!" Kuid juba kümnenda hoobi juures peatus: „Küllalt, küllalt, Juhan, were küüt muidu wällä!"

Nii elati wanas Wõrus!

K. Kitlus.

SPORT.

Ilmarine A kl. meister.

Lõuna-Eesti ringkonna A klassi meister selgus käesolewal nädalal. Jõgewal peetud kohtumine Kalju ja Tartu Olümpia 2. wahel andis wiigi 1:1. Wõru Ilmarisel on 5 punkti, millega kindlustatud meistrikoht rändawuleks. Teisel kohal on Tartu Olümpia 3 plt., kolmandal Jõgewa Kalju 2 plt. ja wiimasena Petseri Spordiselts, keda ähwardab B kl. tagasilangemine. Pidamata on üks wõistlus Jõgewa ja Petseri wahel.

Soome päewad Tallinnas

Täna saabub Tallinna Soome kergejõustiku 34-meheline esindus. Laupäewal-pühapäewal on Kadrioru staadionil esimene Soome-Eesti kergejõustiku maawõistlus. Laupäewal saabub Tallinna külla Eesti riigiwanemale Soome pawaliarine president P. E. Swinhufwud — üks president, ja külastab pühapäewal ka Soome-Eesti maawõistlust koos riigiwanema K. Pätsiga.

Need Soome päewad Tallinnas on eeskujupäewad Eesti spordile. Soome kergejõustik on aastaid maailmaklassis, kuhu Eesti alles püüab jõuda. Paar nädalat tagasi Soome sportlikkt austas soomlastagasi Soome sportlikkt, 18 jangarit said kuldmeolümpiawõitjaid, 18 jangarit said kuldmedali. Eestil on waid üks Euroopa-meister, kuid ei ühtegi maailmameistrit. Eesti kergejõustik on aga tõusuteel ja meie suured päewad on alles ees.

Kaks päewa on Eesti kergejõustiklasil wõimalus näidata enda sisu, kaks päewa on Soome sportlaste sisu jälgimiseks. Seekordsel maawõistlusel ei ole tähtis wõit, waid tugew ja aus wõistlus ja üksteiselt õppimine. Soome on koostanud oma meeskonna nii, et sellesse kuuluks mehi igast Soome nurgast. Need maawõistluste mehed peawad Tallinnast koju minnes rahwuswõistleja auwäärsega äratama huwi ja indu omakandi poegades. See on üks osa Soome spordi propagandast.

Mainitaan weel, et Soomes kogu suwel on korraldatud spordikursusi, millest läbi on käinud üle 400 kergejõustiklase. Ka Tallinna tulewad noormehed wõistlejad otse kursuselt sangrist. Meil ei ole seesugu-eid wõimalusi, me ei saa kursusi instruktoriteleg.

Maawõistluse kawa.

Laupäewal, 18. aug. kell 18.30 rahwusmeeskondade defilee. 100 m., kuul, kõrgus, 400 m., kaugus, 800 m., 3000 m. ja 4×100.

Pühapäewal, 19. aug. kell 18.00: 110 m. tõk., ketas, kolmik, 1500 m. teiwas, 200 m., 5000 m., oda ja 400+300+200+100 m.

Soome meeskonnas on see muudatus, et kõrgushüppaja L. Kalima asemel tuleb Ekström (hüpanud 190), kuna Kalima jala on haige. Samuti lonkatawad jalawigastuste all jooksjad Mäki ja Tuominen, kuid wiimased sõidawad siiski Tallinna. Pea kõik suuremad soome lehed saadawad Tallinna oma erikirjasaatjad.

Wastutaw toimetaja O. Soots.
O.-Ü. „Wabe Maa" trükk ja kirjastus.

Ilmub kolm korda nädalas. Maksuta kaasas „Juturaamat".

RAHWALEHT

Toimetus ja peatalitus Tallinn, Pikk 54 (vastu Oleviste kirikut).

Tellimishind. 1 kuuks postiga koju saates — 75 senti, 3 kuuks — 2 krooni, 6 kuuks — 3 kr. 80 senti. Väljamaale kahekordne hind. Aadressi muutmine 25 senti. Tellija võib tellimishinna väärtuses kuulutada maksuta. Tellimisi võtavad vastu kõik postiasutused.

Kuulutuste hinnad. Kuulutuseküljel 6 senti millimeeter ühel veerul; esiküljel — 10 senti; tekstis kuulutusekirjaga — 12 senti, tekstikirjaga — 16 senti mm. Teenistuse- ja korteriotsimise kuulutused poole hinnaga.

Toimetaja kõnetunnid igapäev kella 10—12 enne lõunat. Talitus avatud tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmiseks kella 8—6. Kuulutused ära anda ilmumise eelpäeval hiljemalt kella 4-ni p. l.

Telefonid. Toimetaja 444-78. toimetuse öötelefon 449-90. Kirjuhatus 449-83, arvepidamine 449-84, tellimised 449-86. kuulutused 449-87, ekspeditsioon 431-14.

Aadress kirjadele ja rahasaadetistele: „Rahvaleht" Tallinn.

HINNAALANDUS
50 % kuni
Kasutage juhust, sest sellane odav väljamüük ei kordu nii pea!
Müük ainult sularaha eest.
Kõik kaubad on varust. hinnasedeliga.

VÄLJAMÜÜK AINULT KUNI 1. SEPT.

JALANÕUD

	Enne	Nüüd
Naist opankad (punutud)	7.50	4.75
ingl. kontsega värvil. box-calf kingad	12.—	7.50
õhtukingad, prunell ja lasting	9.—	6.—
naist. mustad schevrookingad prants konts.	12.50	8.—
naist lakk-kingad viini kontsega	13.50	8.50
kummitallaga Tre-Torn kingad	7.—	3.50
meester. schevrookingad, mustad ja värvilised	13.—	10.—

GENTLEMAN, Viru tn. 23

VALMISRIIDED

	Enne	Nüüd
Naist. poolvillased suvemantlid	30.—	15.—
naist. täisvillased suvemantlid, mood 1934	40.—	20.—
naist. talvemantlid mustast kalevist suure okasnahk-kraega	75.—	45.—
meest. ülikonnad, I-a töö, täisvillased	50.—	25.—
meest. sügismantlid, täisvillased	45.—	27.—
meest. talvemantlid, kotikkraega	65.—	40.—
meesterahva püksid	20.—	10.—

M O E L A, Harju tn. 34

Õilsahingelise tütarlapse
tutvust
õnne leidmise mõttes!
Aadr.: a. 23
Meerapalu ag.

Kaks vanapoissi soovivad
eluseltsilist
leida korralikkude preilide või leskede hulgast. Soovitav oleks kirjad ühes fotoga. Flirtijad ärgu tülitagu. Sit
Prits. Tiits

Tallinna kirikud.

Kaarli kirik. Pühapäewal kell ½10 homm. jumalateenistus armulauaga — õp. E. Kiwiste.

Jaani kirik. Laupäewal kell 8 homm. palwetund kiriku käärkambris. Pühapäewal kell 10 hommikul jumalateenistus armulauaga — õp. B. Hasselblatt.

Püha-Waimu kogudus. Pühapäewal kell 10 hommikul jumalateenistus armulauaga — õp. Ed. Beckmann.

Pauluse kogudus. Pühapäewal kell 4 p.l. Kakumael Pauluse koguduse surnuaial une kowu õnnistamine. Jutlustab õp. A. Lepp. Laululehed. Pasunakoor. Koguduse kantselei Wall: 10—4 on awatud igal äripäewal kella 4—6 p. l., peale selle igal teisipäewal ja reedel kella 11—12 e. l. Telefon 444-61.

Jesanda-Muutmise peakirik. Laupäewal kell 6 õhtune jumalateenistus liitaania ja leibade õnnistamisega. Teenib ülempreester M. Ilusna. Pühapäewal kell 10 homm. liturgia jumalateenistus armulauaga; siht kell ½10 homm. Teenib ja jutlustab ülempreester M. Ilusna.

Rooma-katoliku kirik. Pühapäewal kell 9 hommikul püha missa; kell 11 e. l. Suurmissa ja saksakeelne jutlus; kell 7 õhtul eestikeelne palwe.

Immanueli kirik (Jõe tän. 12). Pühapäewal kell 10 homm. jumalateenistus. Kell 5 p.l. äratuskoosolek. Kõnelewad õp. H. Kolamägi ja J. Laks. Esmaspäewal k. 7 õhtul meestekoosolek. Teisipäewal kell 7 õhtul koosolek noortele. Neljapäewal kell 7 õhtul lauluktustund.

Tallinna 1. baptistikogudus (Kalju tän. nr. 1). Laupäewal kell 7 õhtul palwetund. Pühapäewal kell 10 hommikul ja kell 5 p. l. jumalateenistused. Keilnädalal kell 7 õhtul piiblitund.

Tallinna 2. baptistikogudus (Iisraeli 17). Laupäewal kell 7 õhtul palwetund. Pühapäewal kell 10 homm. ja kell 5 p. l. jumalateenistused. Kesnädalal kell 7 õht. piiblitund.

Piiskoplik metodistikogudus (Weerenni 4-a). Laup. kell 7 õhtul palwejumalateenistus. Pühapäewal kell 10 hommikul pühaõhtusöömaaja jumalateenistus. Jutlustawad õp. J. Tombo ja insener H. Dengo. Kell 7 õhtul palwetund. Teisipäewal kell 7 õhtul noortetund. Neljapäewal kell 7 õhtul kogudusetund.

Adwentkirik (Merepuiestee 14-a). Reedel kell 8 õhtul palwetund. Laupäewal kell 8 õhtul lauluktuskoosolek; kõneleb jutlustaja Sabrak. Pühapäewal kell 7 õhtul laulutuskoosolek; kõneleb jutlustaja Reg.

Ilmus Perekonnaleht № 33.
Sisu: Elupäästja — kohmetu noormehe kosimine. Tule jumalad — tragöödia kauges põhjas. Tantsi, maksu saad selle eest — muusika meenutab minevikku. Südamehaige — jeht l'u e e tüdrukule. „Võõrad varjud" ja „Merede valitseja" romaanide järg.

Huvirongid pühapäewal, 19. augustil.

Tallinnast-Wõrru, minekuga Tallinnast laupäewal, 18. augustil kell 22.00, Ülemistelt kell 22.20, jõuab Tartu pühapäewal 19. augustil kell 2.56, Petseri 6.25, Wõrru 7.45.

Tagasi Wõrust pühapäewal kell 22.00, Petserist 23.15, Tartust esmaspäewal kell 1.52, jõuab Ülemistele kell 6.20, Tallinna 6.35.

Sõiduhind sinna-tagasi kr. 3.45. Sõiduks klasswagunid, milles wõimaldatud lamamisekohad.

Tallinnast-Haapsallu, minekuga Tallinnast pühapäewal, 19. aug. kell 7.20, Nõmmelt 7.39, Pääskülast 7.47, jõuab Haapsallu 9.50.

Tagasi Haapsalust pühapäewal kell 19.35, jõuab Pääsküla 21.43, Nõmmele 21.50, Tallinna 22.05.

Sõiduhind sinna-tagasi kr. 1.20. Sõiduks klasswagunid.

Tallinnast-Aegwiitu, minekuga Tallinnast pühapäewal kell 9.07, Ülemistelt 9.30, jõuab Aegwiitu kell 10.55.

Tagasi Aegwiidust pühapäewal kell 19.00, jõuab Ülemistele 20.28, Tallinna 20.45.

Sõiduhind sinna-tagasi kr. 0.70. Sõiduks osa klass- ja osa kaubawaguneid.

Tallinnast-Keila, minekuga Tallinnast pühapäewal kell 9.00, Nõmmelt 9.22, Pääskülast 9.31, jõuab Keila kell 9.56.

Tagasi Keilast 20.15, jõuab Pääsküla 20.40, Nõmmele 20.48, Tallinna 21.04. Sõiduhind sinna-tagasi kr. 0,35. Sõiduks osa klass- ja osa kaubawaguneid.

Tallinn Sadamast-Pärnu, minekuga Tallinn Sadamast pühapäewal kell 6.00, Tallinn Wäike 6.17, Liiwalt 6.25, jõuab Sindi 10.19, Papiniitu 10.36, Pärnu 10.53.

Tagasi Pärnust pühapäewal kell 18.50, Papiniidust 19.07, Sindist 19.26, jõuab Liiwale 23.20, Tallinn Wäike 23.28 ja Tallinn Sadama 23.45.

Sõiduhind sinna-tagasi kr. 1.75. Sõiduks klasswagunid.

Tallinn Sadamast-Kiisale, minekuga Tallinn Sadamast pühapäewal kell 9.00, Tallinn Wäikesest 9.25, Liiwalt 9.38, jõuab Kiisale 10.18.

Tagasi Kiisalt pühapäewal kell 19.50, jõuab Liiwale 20.35, Tallinn Wäike 20.47, Tallinn Sadama 21.10. Sõiduhind kr. 0.30. Sõiduks kaubawagunid.

Tartust-Elwa, minekuga pühapäewal kell 9.15, jõuab Nõo 9.45, Wapramäele 9.58, Peedule 10.06, Elwa 10.12.

Tagasi Elwast minekuga 20.15, Peedust 20.21, Wapramäelt 20.28, Nõost 20.41, jõuab Tartu 21.10.

Sõiduhind sinna-tagasi kr. 0.30. Sõiduks kaubawagunid.

Wihmase ilma puhul jääwad käigust ära huwirongid Tallinnast Aegwiitu, Keila, Kiisale ja Tartust-Elwa.

Ekspluatatsiooni ameti juhataja: (allkiri).

Ühegi sendita autot juhtima.
AUTOKOOL
TALLINN LAI T. 1. TEL. 437-15
N.M.K.Ü.
annab tasuta autokursuse kuni I liigi sõiduloa saamiseni ühes prii autoga proovisõitudeks ja eksamimaksust vabastamisega.

Lahendada tuleb 2 lehekülge väikemõistatusi. Need on eriti viimsel ajal suurt poolehoidu leidnud, sest iga mõistatus erineb teisest märksa ja nõuab alati erilist kombineerimist.
Daamidele jälle väike üllatus — „pea täis" ilusaid lokke 10 kr. väärtuses.
„AJUDE GÜMNASTIKA" nr. 33

Soome
pergamenti,
pergamiini
müüme suurel ja väikesel arvul
K.-Ü. „RAHVAULIKOOL"
Harju 48 ja Jaani 6.

Eestlane Austraalias.
Tutvuksin
eesti preili või prouaga 18—35 a. Sõidan kodumaale 1936. a. kevadel. Nõutav vähene elulookirjeldus ja pilt. Aadr.: R. Kaas. Australia. P. O Cordalba. Queensland.

„RAHVALEHT"
on müügil iga raudtee-jaamas.